

ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่

Needs to Information Concerning for Teaching of Teacher in Primary School,

The Office of Songkhla Educational Service Area Office 2

Case Study: A Large School Size

รุจิกร ชันทะโร

Ruchikorn Chantharo

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Arts in Human and Social Development

Prince of Songkla University

2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียน
ขนาดใหญ่
ผู้เขียน นายรุจิกร จันทะโร
สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา สมบูรณ์สุข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา สมบูรณ์สุข)

.....
(นางวิมลศรี สุวรรณรัตน์)

.....กรรมการ
(นางวิมลศรี สุวรรณรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุพร ช่างสกุล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และ
สังคม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกริกชัย ทองหนู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียน ขนาดใหญ่
ผู้เขียน	นายรุจิกร จันทะโร
สาขาวิชา	พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน และตลอดจนศึกษา ปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูระดับ ประถมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งหมด 6 โรงเรียน จำนวน 191 คน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มากที่สุดคือ ด้านวิธีการใช้สารสนเทศ ด้านการใช้สารสนเทศ และด้านการใช้แหล่ง สารสนเทศ ตามลำดับ ส่วนความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนนั้นครูมีความต้องการ ใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ ประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ และประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ตามลำดับ ปัจจัยทางด้านสังคมและปัจจัยทางด้านการเรียนการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ ใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียน การสอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ ด้านปัญหาที่เกิดจากแหล่ง สารสนเทศ ด้านปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ และด้านปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบาย แนวทางในการพัฒนา สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ให้มีความหลากหลาย เพื่อนำไปสู่การนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนต่อไป

Thesis Title Needs to Information concerning for teaching of teacher in Primary School
The Office of Songkhla Educational Service Area Office 2
Case Study: A Large School Size

Author Mr. Ruchikorn Chantharo

Major Program Human and Social Development

Academic Year 2008

ABSTRACT

The study of Needs to Information concerning for teaching of teachers in primary school The Office of Songkhla Educational Service Area Office 2 took a large school size as a case study. Its objectives are 1).To study a situation of information is being used in teaching 2).To study a need of information concerning for teaching in primary schools 3).To study relative factors of the need in information 4).To study problems of the use of information concerning for teaching. The sample groups are from 191 teachers from 6 schools of the Office of Songkhla Educational Service Area Office 2. The study methods The statistics used to analyst the information are frequency, percentage, average, standard deviation, and Qui Square.

The currently studying is found that teachers use the Information for teaching in a moderately level by the most type is Information Science Using Methods, Information Science Usage and Information Sources, respectively. In Part of the Needs of Information Using of the teaching, the teachers need to use the Information in the high level by the most needs of Information Using is the printed materials, non – printed materials, and electronic document, respectively. The Social factor and teaching factor of the teachers do not relate with the needs of Information teaching usage. The teachers will have the problem of using Information in the moderated level and the most problem of using is the problem from Information Sources, the type of Information and the Information User.

The departments which concerned and schools should formulate their policy, methods to develop the Information of teaching to have a variety in order to be the best practice and best efficiency using for the students.

กิติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ข้าพเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา สมบูรณ์สุข ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและคุณวิมลศรี สุวรรณรัตน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้คำแนะนำทั้งด้านวิชาการและทักษะทางสังคมทุกด้านให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ดร. ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาในการเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีสุพร ช่างสกุล ผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ธรรมสังการ ที่ได้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขงานจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้ให้โอกาสนี้ ขอบพระคุณกำลังใจจากคุณพ่อจนป และคุณแม่บุญถ จันทะโร ที่ให้ทั้งโอกาสในการเป็นลูก เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นนักเรียน เป็นนักศึกษา เป็นสมาชิกของสังคมและเป็นลูกที่ดี ด้วยแรงใจ แรงกาย เม็ดเงินและเม็ดเหงื่อของพ่อและแม่ ขอขอบคุณที่ น้อง ญาตีสนิท มิตรสหาย ที่ส่งแรงใจ ความเข้าใจและปรารถนาดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนรวมถึงคณะคุณครูจาก สำนักงาน สพท.สงขลา เขต 2 ทั้ง 6 โรงเรียน ดังนี้คือ โรงเรียนบ้านโคกเมา โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร โรงเรียนวัดเทพชุมนุม โรงเรียนบ้านคลองหหวะ (ทวีรัตน์ราษฎร์บำรุง) โรงเรียนบ้านเขาพระ และโรงเรียนบ้านควนเนียง ที่ได้โอกาสในการเรียนรู้คุณค่าของการกระทำจากเวลาเพียงสั้นๆ ขอขอบคุณอีกหลายส่วนที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ที่มีส่วนช่วยให้ประสบความสำเร็จขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยและคณะสำหรับทุนอุดหนุนการทำวิจัย ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเก็บข้อมูลกันอย่างยากลำบาก สุดท้ายนี้ขอให้คุณพระศรีรัตนตรัยตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก ช่วยดลบันดาลให้ทุกท่านมีแต่ความสุขตลอดไป

รุจิกร จันทะโร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญภาพ	(9)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวความคิดเรื่องความต้องการจำเป็น	10
สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	13
- ความหมายของสารสนเทศ	13
- ความหมายของระบบสารสนเทศ	14
- ความหมายของสื่อการเรียนการสอน	17
- ความหมายของสารสนเทศด้านการเรียนการสอน	18
- ความสำคัญของสารสนเทศ	18

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
- ประเภทของสารสนเทศ	21
- แหล่งสารสนเทศ	24
- คุณสมบัติของสารสนเทศ	27
- ความต้องการสารสนเทศของครู	34
- บทบาทของสารสนเทศต่อการเรียนการสอน	34
- การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา	35
- ระบบกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
- งานวิจัยในประเทศ	40
- งานวิจัยในต่างประเทศ	42
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	48
การเลือกสถานที่ทำการวิจัย	48
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	52
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของ ครูระดับประถมศึกษา สังกัด สพท. สงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่	59

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัด สพท. สงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่	70
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัด สพท. สงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่	75
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน ของครูระดับประถมศึกษา สังกัด สพท.สงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	91
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย	100
ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ	100
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	107
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ศึกษาและเก็บข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์	108
ภาคผนวก ค ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	110
ประวัติผู้เขียน	121

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพที่ 2 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดมาสโลว์	10
ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศ	15
ภาพที่ 4 แสดงความสัมพันธ์การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ	15
ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	16
ภาพที่ 6 แสดงขอบข่ายจำนวนสารสนเทศในโรงเรียน	16
ภาพที่ 7 แสดงคุณลักษณะของสารสนเทศ	29

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่เข้าตามหลักเกณฑ์โรงเรียนขนาดใหญ่	49
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม	55
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางด้าน การเรียนการสอน	57
ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สารสนเทศ ในภาพรวม	59
ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์	60
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	62
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามสารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	63
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศบุคคล	64
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	65
ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ	66
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนด้านวิธีการใช้สารสนเทศขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	67
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนด้านวิธีการใช้สารสนเทศขั้นดำเนินการสอน	68
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้าน การใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนด้านวิธีการใช้สารสนเทศขั้นสรุป และประเมินผล	69

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการใช้สารสนเทศในภาพรวม	70
ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสารสนเทศสิ่งตีพิมพ์	71
ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสารสนเทศสิ่งไม่ตีพิมพ์	72
ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	73
ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	75
ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอนกับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	79
ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ในภาพรวม	85
ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากประเภทสารสนเทศ	86
ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากแหล่งสารสนเทศ	87
ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ	89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบัน มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมากและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา ซึ่งช่วยให้คนในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร มีระบบการส่งข่าวสารที่รวดเร็ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกสามารถสื่อสารถึงกันได้อย่างทันที สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดสังคมเปิดที่ทุกชาติสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว และได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมทั้งในทางบวก และทางลบ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีการรับรู้ สิ่งใหม่ๆ ได้มีการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้เร็วมากซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนมีสิทธิ์ได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 66) และให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (มาตรา 65) รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (มาตรา 67) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2546) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2545 - 2549 ให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย และให้มีการนำ ICT มาใช้ประโยชน์ในการบริการของภาครัฐและได้กำหนดแผนงานและกิจกรรมในด้านการปฏิรูปการบริหารและการจัดการ การพัฒนาฐานข้อมูล การจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการบริหารจัดการระบบข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เข้ามามีบทบาทมากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนการบริหาร และการควบคุมตรวจสอบ ซึ่ง ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีข้อมูลที่ทันสมัย ประกอบการตัดสินใจของการวางแผนงานการพัฒนาระบบสารสนเทศ จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนของการวางแผน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแผนแม่บท

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2547- 2549 ต้องการให้ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่ง มีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การบริหารจัดการการวิจัย การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยได้รับการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มี คุณภาพและประสิทธิภาพ นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้โดยกำหนด ให้นำ ICT มาสนับสนุนการจัดการศึกษาและการบริหารทางการศึกษา โดยให้ดำเนินการ พัฒนาบุคลากรทางด้านการบริหารจัดการ พัฒนาค้นข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริมการใช้ ICT เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการ โดยให้ดำเนินการกำกับติดตามการใช้ ICT ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องวางแผนดำเนินการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจและสังคม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ทันสมัยกับวิทยาการก้าวหน้าใหม่ ๆ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุก ๆ วัน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2540) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของไทยในปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 โดยได้บัญญัติความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ในกระบวนการเรียนรู้ต้อง ปลุกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 7) และในการจัดการศึกษานั้น มาตรา 10 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาส เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อยู่ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย(มาตรา 15) การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา(มาตรา 16)

การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546)

ในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย (มาตรา 36) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545)

จังหวัดสงขลา มีการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาโดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานหลัก โดยจัดแบ่งเป็น 3 เขตพื้นที่ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเด็กไทยในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลา ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

การจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลามี 16 อำเภอ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 522 โรงเรียน ได้จัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 3 เขต ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 มี 6 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอนาหม่อม อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินรุ้ง และอำเภอสิงหนคร โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 164 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 มี 5 อำเภอ ดังนี้ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอกลองหอยโข่ง อำเภอรัตนภูมิ อำเภอบางกล่ำ และอำเภอควนเนียง โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 149 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 มี 5 อำเภอ ดังนี้ อำเภอสะเดา อำเภอนาทวี อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 208 โรงเรียน (แผนกปฏิบัติการ ปี 2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2)

การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน

หน้าที่ของครูผู้สอนโดยทั่วไปนั่นก็คือ การดำเนินการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การที่จะสอนให้ได้ดีได้นั้น ผู้สอนจะต้องรู้หน้าที่งานสอนโดยแท้จริง มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความเชื่อมั่น

ในตนเองมีการวางแผนเตรียมการสอนให้พร้อมและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อวิทยาการ ความรู้ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้สูงขึ้น ครูจึงต้องศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ไม่ว่าจะด้วยการอ่าน การฟัง การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้โดยทั่วไปและมีความรู้ที่ จะต้องสอนนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น แบ่ง สาระการเรียนรู้ ออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ จะต้องทำความเข้าใจหลักสูตรและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัว สอนตามภาระหน้าที่ในแต่ละสาระการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับ ประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จะประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ควรได้ใช้สารสนเทศด้าน การเรียนการสอน เพื่อประกอบการสอน ซึ่งสารสนเทศที่ใช้ต้องมีความหลากหลายจึงจะสามารถ สร้างสารสนเทศด้านการเรียนการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพของสังคมในยุคปัจจุบันได้

จากกรณีดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจทำการวิจัย เรื่อง “ความต้องการสารสนเทศด้าน การเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่” เพื่อทราบถึงความต้องการใช้ สภาพการใช้และปัญหาต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษาและเพื่อเป็น แนวทางให้เกิดการจัดการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการจัดหาหรือปรับปรุงด้านการจัดหาสารสนเทศที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนของ ครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. สภาพการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่
2. ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่
3. ปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่
4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ได้จากแนวความคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน
2. ปัจจัยทางการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยเรื่องความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา: โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะส่วน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ศึกษาโดยพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน ปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม / ปัจจัยทางการเรียนการสอน กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา โดยศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ ปัจจัยทางการเรียนการสอน ได้แก่ ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

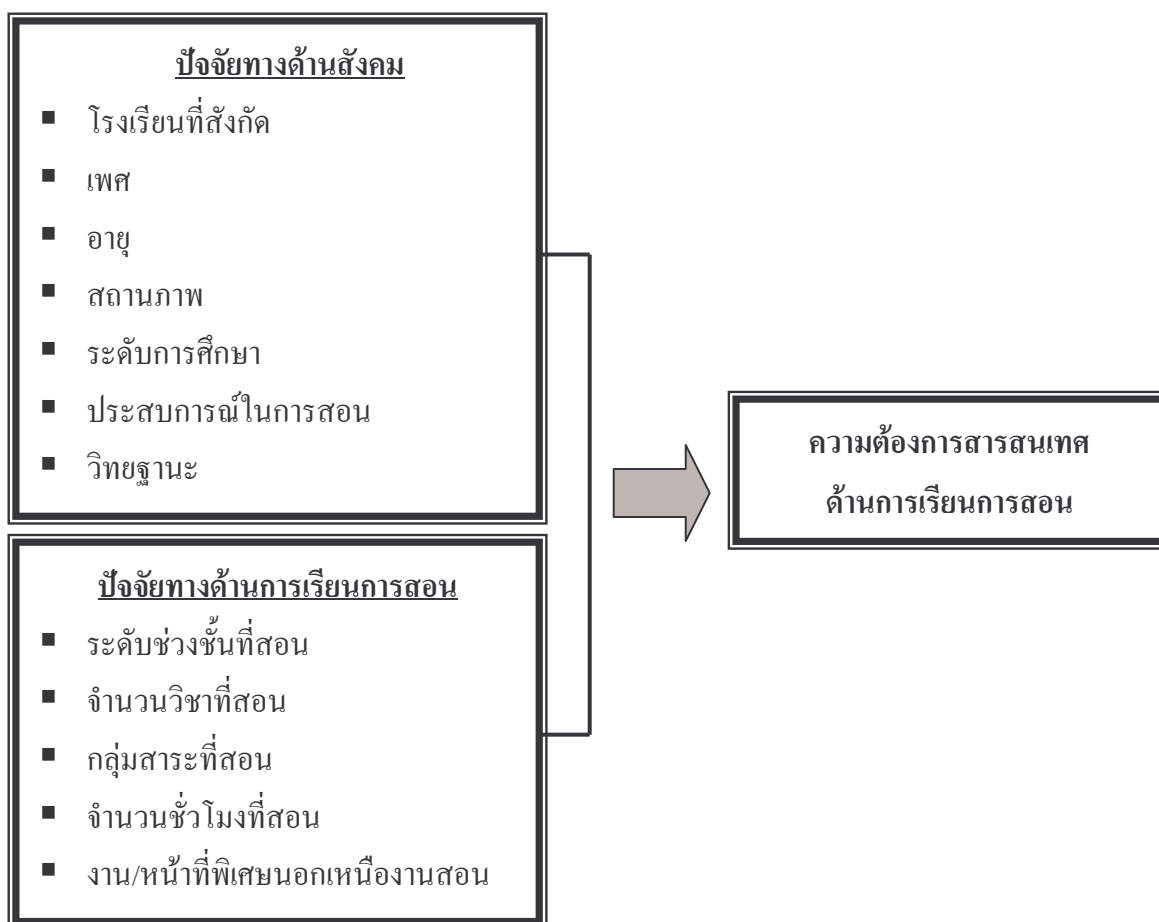
ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเฉพาะครูระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนทั้งสิ้น 135 โรงเรียน โดยกรณีศึกษา คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ในการศึกษาครั้งนี้ เพราะผู้วิจัยมีข้อกำหนดในเรื่องของเวลาในการทำงานวิจัย และเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในระดับอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 มีโรงเรียนที่เข้าหลักเกณฑ์การกำหนดขนาดโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวน 6 โรงเรียน และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นจำนวน 191 คน (ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการนำความรู้ในอดีตที่มีความเกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงกันกับเรื่องที่ศึกษาเพื่อรวบรวมประเด็นสำคัญซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดตัวแปร กรอบทฤษฎีและแนวความคิด ระเบียบวิธีวิจัย เพื่อให้ง่ายในการศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าสามารถกำหนดปัจจัยของตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบด้วย โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ
2. ปัจจัยทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน

กลุ่มตัวแปรอิสระที่กล่าวมาทั้งหมด 2 กลุ่มนี้คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ภาพที่ 1 “กรอบแนวคิดในการวิจัย”

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 (โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส) โดยไม่รวมถึงโรงเรียนในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเพียงระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 เท่านั้น

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2 และโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส โดยไม่รวมถึงโรงเรียนในสังกัดขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยขนาดของโรงเรียนจัดแบ่งตามจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ได้นำเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา มาเป็นเกณฑ์ ดังนี้ คือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2, 2549)

ขนาดใหญ่ คือ มีนักเรียน เกินกว่า 600 คน ขึ้นไป

ขนาดกลาง คือ มีนักเรียน ตั้งแต่ 300 คน แต่ไม่เกิน 600 คน

ขนาดเล็ก คือ มีนักเรียน น้อยกว่า 300 คน

3. ระดับช่วงชั้นที่ 1 และ ระดับช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ที่กำหนดจากกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้คือ (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544)

ระดับช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ระดับช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

4. ครูระดับประถมศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งรวมทั้งข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างสอน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 และระดับช่วงชั้นที่ 2

5. การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน หมายถึง การนำสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และให้ตรงตามวัตถุประสงค์

6. ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีการกรองและคัดเลือกสรรแล้ว เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนและนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดเป็นความรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาสามารถนำไปประกอบการวางแผนการจัดการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
2. ผลการศึกษาสามารถนำไปประกอบการวางแผนในการจัดช่องทางในการสื่อสารโดยผ่านกระบวนการของสื่อต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบทฤษฎีและแนวความคิด ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางค้นหาศึกษาสาเหตุ หรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้คือ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นของมนุษย์

2. สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ความหมายของสารสนเทศ/ระบบสารสนเทศ/สื่อการเรียนการสอน

ความสำคัญของสารสนเทศ

ประเภทของสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ

คุณสมบัติของสารสนเทศ

ความต้องการและการใช้สารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศของครู

บทบาทของสารสนเทศด้านการเรียนการสอน

การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา

ระบบกระบวนการเรียนการสอนของครูระดับประถม สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ซึ่งจะ ได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

แนวความคิดเรื่องความต้องการจำเป็น

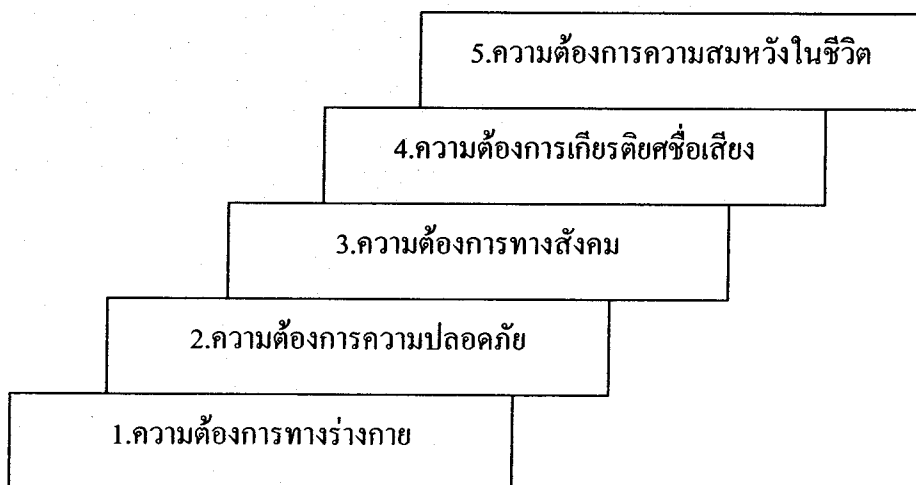
ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Need)

ทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) (อ้างถึงใน ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร . 2547 : 176-177) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแบรน-ดิส เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งระบุว่าบุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบความคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้มีสามประการ คือ

1. บุคคลเป็นสิ่งที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพล หรือเป็นแรงจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป

2. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน

3. เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดีแล้ว บุคคลจะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับสูงขึ้นไป

ภาพที่ 2 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดมาสโลว์

ที่มา : ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร ,2547 : 176 :177

มาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ระดับต่ำสุดถึงระดับสูงสุด เป็น 5 ชั้น ดังนี้

1. ความต้องการระดับกายภาพ (Physiological Needs)

เป็นความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ อากาศ น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น มนุษย์จะมีความต้องการในลำดับถัดไปเมื่อความต้องการระดับกายภาพได้รับการตอบสนองแล้ว ดังนั้น ในขั้นแรกองค์กรจะต้องตอบสนองความต้องการของพนักงานโดยการจ่ายค่าจ้างและผลตอบแทนเพื่อให้พนักงานสามารถนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อแสวงหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของแต่ละคน

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs)

เมื่อความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยก็จะเข้ามามีบทบาทในพฤติกรรมของมนุษย์ ความปลอดภัยดังกล่าวมี 2 รูปแบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีความปลอดภัยในชีวิต การมีสุขภาพดี เป็นต้น ส่วนความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีอาชีพการงานมั่นคง การทำงานที่มีหลักประกันอย่างเพียงพอจะมีผลต่อการตัดสินใจในการทำงานต่อไปอันจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจลาออกจางานหรือการพิจารณาเลือกงานใหม่ แต่ตราบใดที่ความต้องการด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการที่จะได้รับความมั่นคงปลอดภัยก็ค่อนข้างน้อย

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs)

เมื่อความต้องการทั้ง 2 ประการได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับที่สูงกว่า จะเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการการยอมรับในผลงาน ความเอื้ออาทร ความเป็นมิตรที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความรักจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของพนักงานได้โดยการให้ลูกจ้างมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ให้ลูกจ้างทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม (Group Process) และมีลักษณะเป็นการร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ในการทำงานมากกว่าที่จะมุ่งการแข่งขัน (Competition) ตลอดจนองค์กรต้องมองเห็นคุณค่าของบุคลากร ยอมรับความคิดเห็นของเขาเหล่านั้นด้วยการยกย่องชมเชยเมื่อมีโอกาสอันควร

4. ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม (Esteem Needs)

หมายรวมถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพในการทำงาน ตลอดจนต้องการมีฐานะเด่นและเป็นที่ยอมรับนับ

ถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์กร หรือการที่สามารถใกล้ชิดบุคคลสำคัญๆ ล้วนเป็นการส่งเสริมให้ฐานะของบุคคลเด่นขึ้นทั้งสิ้น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs)

เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองทั้ง 4 ระดับแล้ว บุคคลจะทำงานเพื่องานคือ อยากรู้ว่าตนมีศักยภาพแค่ไหน และพยายามพัฒนาศักยภาพของตนไปสู่จุดสูงสุด การทำงานเกิดจากสนใจและรักในงานที่ทำ และทำเพราะได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงจุดสูงสุด

มาสโลว์ ได้จำแนกความต้องการทั้ง 5 ชั้นของมนุษย์เป็น 2 ระดับใหญ่ๆ คือ ระดับต่ำ (Lower-order) ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ และความต้องการความมั่นคง สำหรับความต้องการในระดับสูง (Higher-order Needs) ได้แก่ ความต้องการทางสังคม ความต้องการได้รับการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิต ซึ่งความแตกต่างของความต้องการทั้ง 2 ระดับ คือ ความต้องการในระดับสูงเป็นความพึงพอใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ขณะที่ความต้องการในระดับต่ำเป็นความพึงพอใจเกิดจากภายนอก เช่น ค่าตอบแทน เป็นต้น

ทฤษฎี ERG ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory)

อัลเดอร์เฟอร์ (อ้างถึงใน Robbins, 2003) ได้นำแนวคิดของมาสโลว์มาทำการวิจัยเชิงประจักษ์ และแบ่งกลุ่มความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์ ออกมาเป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่

1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ (Existence Needs) เป็นเรื่องของการจัดเตรียมปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีพ ซึ่งเป็นการรวมความต้องการในระดับกายภาพและความมั่นคงปลอดภัย (ขั้น 1-2) ตามแนวคิดของมาสโลว์

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relateness Needs) เป็นเรื่องของความปรารถนาที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่น จึงเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับด้านสังคมทั้งหมดเช่นเดียวกับความต้องการขั้นที่ 3 ของมาสโลว์

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความปรารถนาที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเพื่อพัฒนาตนเอง จึงเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เช่นเดียวกับความต้องการในขั้นที่ 4-5 ของมาสโลว์

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดของอัลเดอร์เฟอร์ และมาสโลว์ พบว่า มีความเหมือนกันว่าเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับต่ำจนพอใจแล้ว มนุษย์มีความปรารถนาที่จะได้รับการตอบสนองในระดับที่สูงขึ้น แต่อัลเดอร์เฟอร์ไม่เชื่อว่าความต้องการในขั้นหนึ่งๆ จะได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจก่อนความต้องการในขั้นถัดไปจึงจะเกิดขึ้น ความต้องการทุกชั้นอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้

สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศมาจากคำในภาษาอังกฤษ คือ Information ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ ว่าหมายถึง ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ที่มีการบันทึกอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการเพื่อนำมาเผยแพร่ และใช้งานต่างๆ ทุกสาขามีนักวิชาการได้ให้ความหมายของสารสนเทศ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ

นันทา วิฑูฒิสักดิ์ (2536: 1-2) ให้ความหมายไว้ว่า สารสนเทศ คือ ข้อมูล ที่ผ่านการประมวลผลแล้วด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

วาณี ฐาปนรงค์สานติ ให้ความหมาย สารสนเทศ คือ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เรื่องราวข้อเท็จจริง งานที่เกิดจากจินตนาการ หรือคำพูดที่พูดบันทึกไว้และได้มีการรวบรวมจัดเก็บ

แม่นมาศ ขวลิต (2532: 5) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ (Information) ไว้ว่า สารสนเทศ คือ แก่น หรือเนื้อหาที่สำคัญ ซึ่งมีการชี้แจงแสดงให้ทราบแก่น หรือเนื้อหาอาจจะเป็นข้อมูล หรือข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้เรื่องทั่วไป ความรู้ทางวิชาการ หรือความรู้สึนึกคิด ประสบการณ์ ซึ่งได้มีการกลั่นกรอง ประมวลและเรียบเรียงโดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และสัญลักษณ์ต่าง ๆ บันทึกโดยกรรมวิธีต่าง ๆ ลงในวัสดุที่มองเห็นได้

ไพโรจน์ คชชา (ม.ป.ป.: 3) ได้ให้ความหมายของ สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลง หรือมีการประมวลผล หรือวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความหมายหรือมีคุณค่าเพิ่มขึ้น หรือวัตถุประสงค์ของการใช้อย่างใด อย่างหนึ่งได้ทันที

วรรณิ ศิริสุนทร (2533: 1) ให้ความหมาย สารสนเทศ (Information) ว่าหมายถึง ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ความรู้ที่มีอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ

รัชนี นุ่นเจริญ (2535: 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า สารสนเทศ คือ ข่าวสาร ความจริงตรงตามข้อมูลที่จดบันทึกไว้ทั้งในรูปแบบของสิ่งที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ทางการสื่อสารและเพื่อการใช้ให้เป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนบุคคลและสังคม

สิริโถม พิเศษบุญเกียรติ (2538: 12) ให้ความหมาย สารสนเทศ ไว้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริงที่มีผู้ทำให้เกิดขึ้น รวบรวมจัดเก็บบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ซึ่งสามารถเรียกมาใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจของตนเองและหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จิราภรณ์ รักษาแก้ว (2538 : 58) ให้ความหมาย สารสนเทศ ไว้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้วด้วยวิธีต่างๆ เป็นความรู้ที่ต้องการสำหรับการใช้ประโยชน์ ส่วนผลลัพธ์ของระบบการประมวลผลข้อมูลเป็นสิ่งสื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจ สามารถนำไปใช้กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะได้ หรือเป็นการสื่อความเข้าใจที่มีอยู่แล้วให้มีมากยิ่งขึ้น และเป็นผลลัพธ์ของสารสนเทศ

บุญคงศิลป์ วานมนตรี (2539) ให้ความหมาย สารสนเทศ ไว้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผลการประมวลผลแล้วมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ตามความต้องการ

เรย์ คอัมพ์ ฟรีเทรช (1987: 381) ให้ความหมาย Information คือ ข่าวสาร ข้อมูลที่ได้รับการบันทึกบนกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ และใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสาร

ยิวแมส อารี (2000) ให้ความหมาย Information คือ ข้อมูลที่ได้จัดกระทำแล้วโดยผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่างๆ จนมีความหมายสมบูรณ์ และสามารถใช้ประโยชน์ประกอบการตัดสินใจ และการวางแผนตามวัตถุประสงค์

พจนานุกรมศัพท์วิทยาศาสตร์และเทคนิคของแมกกรอว์ ฮิลล์ (Mc Graw-Hill Dictionary of Scientific and Technical Terms, 1987: 960) นิยามความหมายของ สารสนเทศ ว่าเป็น ข้อมูลที่ได้บันทึกจัดเก็บเรียบเรียง รวบรวม หรือแปลความหมายในขอบข่ายของงานหนึ่งจนได้ ความหมายปรากฏออกมา

จากความหมายของสารสนเทศดังกล่าว สรุปได้ว่า สารสนเทศ คือ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง ที่ได้จัดกระทำแล้ว โดยผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่าง ๆ จนมีความหมายสมบูรณ์ และได้มีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่าง ๆ ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามต้องการ

ความหมายของระบบสารสนเทศ

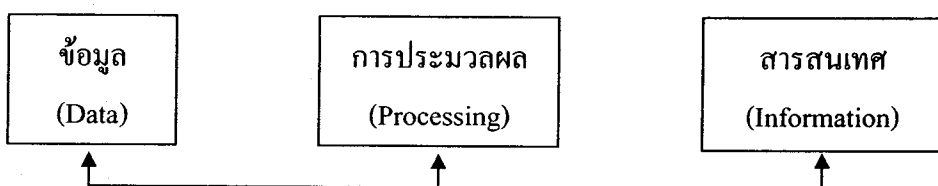
ระบบสารสนเทศมาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Information System ทุกสาขาวิชาได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ

อุทัย บุญประเสริฐ (2526 อ้างถึงใน ปริศนา น้อยใจดี, 2536) กล่าวถึงระบบสารสนเทศ และได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ คือ การจัดเก็บ (Collecting) การรวบรวมรักษา (Storing) การประมวลผลข้อมูล (Processing) และการรายงานผลการประมวลผลข้อมูลในรูปแบบ

ต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า สารสนเทศ หรือ “Information” ที่ช่วยให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

อาร์ง จันทวานิช และ เจษฎ์ อนุธรรมมงคล (อ้างถึงใน พงกะพรวณ ตะกลมทอง, 2537) กล่าวถึงระบบสารสนเทศ และได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ คือ ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำให้เป็นสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ตามความต้องการของผู้บริหาร

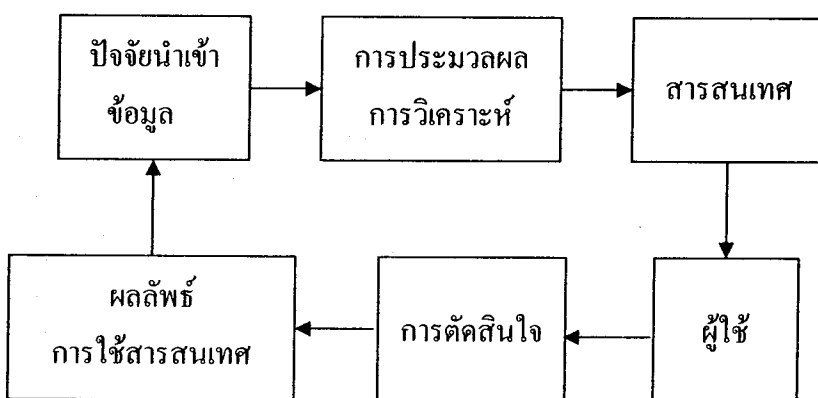
องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วยสามส่วน คือ ส่วนของข้อมูลป้อน (Data) ส่วนของการประมวลผล (Processing) และส่วนของสารสนเทศ (Information) ซึ่งเปรียบเสมือนผลผลิต ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , 2537)

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศ

ชุมพล ศฤงคารศิริ (2538) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คือ การใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ ให้ได้ผลรายงาน (Report) ที่เป็นระบบเป็นทางการ เพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ

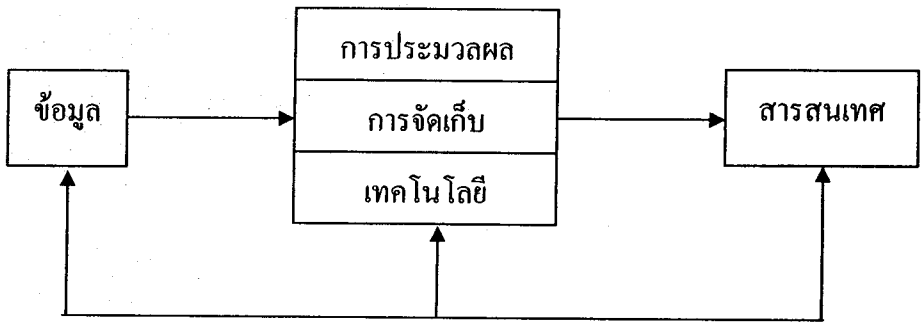
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539:1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ คือ ระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และใช้สารสนเทศสนองความต้องการของหน่วยงาน ทั้งนี้ โดยมีภารกิจของการจัดเก็บอย่างมีระบบ โดยมีระบบดังแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงความสัมพันธ์การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ

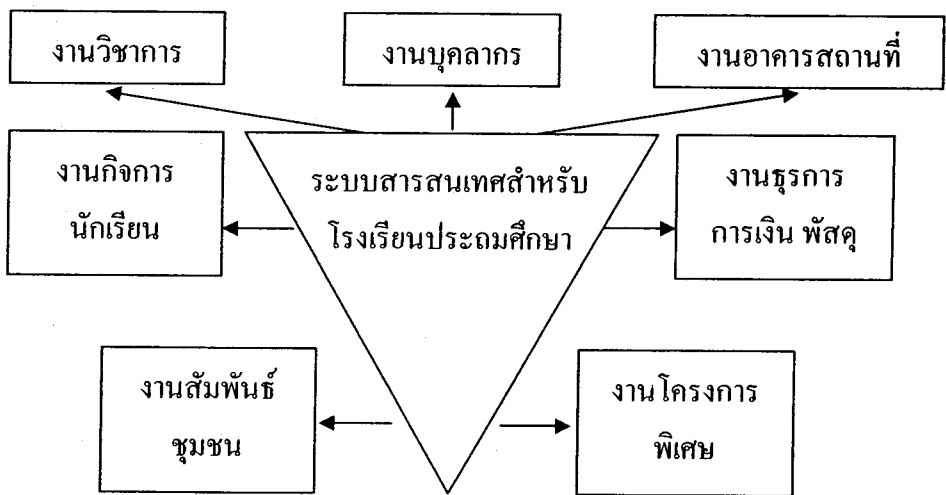
ภักดี จำนงค์ (2540:16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ Information System คือ กระบวนการเก็บรวบรวม รักษา และประมวลผลข้อมูลแล้วนำเสนอเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและประกอบการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ ตามความต้องการของผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539:7) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศ โดยการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในกระบวนการประมวลผลและการเก็บข้อมูลต่างๆ องค์ประกอบของระบบสารสนเทศประกอบด้วยส่วนสำคัญห้าส่วน ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:101-102) ได้กำหนดขอบข่ายการจัดทำระบบสารสนเทศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โดยครอบคลุมภารกิจงานหองงานและ โครงการพิเศษ รวมเป็นเจ็ดงาน ดังแผนภูมิขอบข่ายระบบสารสนเทศในโรงเรียน

ภาพที่ 6 แสดงขอบข่ายจำนวนสารสนเทศในโรงเรียน

ครูเบอร์ (1982: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ Information System คือ ชุดของกระบวนการที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ใช้สารสนเทศเป็นการสนับสนุนผู้บริหารในการปฏิบัติและการตัดสินใจในองค์การ

ฮอดจ์ (1984: 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสารสนเทศ Information System คือ กระบวนการสื่อสาร มีการสะสมข้อมูลไว้ ประมวลเก็บรักษาและส่งไปยังบุคลากรที่เหมาะสมในองค์การ เพื่อจะได้ใช้สารสนเทศเป็นฐานในการตัดสินใจ แนวคิดต่าง ๆ สรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง รูปแบบโครงสร้างการจัดเก็บ การประมวลผล การจัดฐานข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ โดยมีการเชื่อมโยงกันทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานอย่างมีระบบ ส่วนประกอบของโครงสร้างระบบสารสนเทศจะมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สนับสนุนการตัดสินใจ ส่งเสริมกิจกรรมด้านการจัดการและครอบคลุมหน้าที่ในหน่วยงาน

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

นักวิชาการในวงการเทคโนโลยีทางการศึกษา โสตทัศนศึกษา และวงการการศึกษา ได้ให้คำจำกัดความของ “สื่อการสอน” ไว้อย่างหลากหลาย เช่น

นริศรา โพธิ์ขำ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการนำส่งหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

เป็รื่อง กุมุท (อ้างถึงใน นริศรา โพธิ์ขำ .2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูถึงผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้ได้เป็นอย่างดี

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน นริศรา โพธิ์ขำ .2549) ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายที่ผู้สอนประสงค์จะส่ง หรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซอร์ส (อ้างถึงใน นริศรา โพธิ์ขำ .2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายจัดขึ้น โดยครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เครื่องมือการสอนทุกชนิดจัดเป็นสื่อการสอน เช่น หนังสือในห้องสมุด โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สไลด์ ฟิล์มสตริป รูปภาพ แผนที่ ของจริง และทรัพยากรจากแหล่งชุมชน

บราวน์ และคณะ (อ้างถึงใน นริศรา โพธิ์จำ .2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง จำพวกอุปกรณ์ทั้งหลายที่สามารถช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนรู้ที่ดี ทั้งนี้รวมถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดง บทบาทนาฏการ การสาธิต การทดลอง ตลอดจนการสัมภาษณ์และการสำรวจ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับสื่อการเรียนการสอน เป็นต้นว่า

สื่อการเรียน หมายถึง เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะมาสนับสนุนการเรียนการสอน เราความสนใจผู้เรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจดีขึ้น อย่างรวดเร็ว

สื่อการศึกษา คือ ระบบการนำวัสดุ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษา ความรู้แก่ผู้เรียนโดยทั่วไป

โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง วัสดุทั้งหลายที่นำมาใช้ในห้องเรียน หรือนำมาประกอบการสอนใด ๆ ก็ตาม เพื่อช่วยให้การเขียน การพูด การอภิปรายนั้นเข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

จากความหมายของสารสนเทศ ระบบสารสนเทศ และสื่อการเรียนการสอน ดังกล่าวสรุปได้ว่า *สารสนเทศด้านการเรียนการสอน* คือ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง ที่ได้จัดกระทำแล้ว โดยผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่าง ๆ จนมีความหมายสมบูรณ์ และได้มีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เพื่อมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อไมติพิมพ์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และให้ตรงตามวัตถุประสงค์

ความสำคัญของสารสนเทศ

สารสนเทศเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับทุกคนในการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ที่มีสารสนเทศที่มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ต่อเนื่อง ทันการณ์ ผู้นั้นย่อมมีอำนาจ (นันทา วิทวุฒิสักดิ์, 2536: 9) สารสนเทศ มีความสำคัญในประเด็นดังนี้

1. ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง การเรียนการสอนถ้าได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง ก่อให้เกิดปัญญาด้วยระยะเวลาอันประหยัด

2. การศึกษาค้นคว้าวิจัยมีประสิทธิภาพสูงในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ถ้าได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่า ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย ย่อมถูกต้อง สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพสูง

3. การตัดสินใจเกิดประโยชน์สูงสุด ในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจในการบริโภค การศึกษา ฯลฯ

4.ขยายโลกทัศน์ของผู้รับให้กว้างขวาง ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันและจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในสังคมมากขึ้น

5.ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

6.สารสนเทศมีส่วนสำคัญในการแสดงเอกลักษณ์และวิวัฒนาการของชาติก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความรัก ความสามัคคี ความมั่นคงในชาติ

7.สารสนเทศที่มีคุณค่าสามารถสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีทางด้านต่าง ๆ ในสังคมได้

8.ช่วยประหยัดเวลาในการดำเนินการและเสริมคุณค่าของผลงานเพราะสารสนเทศที่มีคุณค่าช่วยลดปัญหาการทดลองผิดลองถูกทำให้ประหยัดเวลาและทรัพยากรประกอบต่าง ๆ

พวง พันธุ์เมฆา (2535: 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้ สารสนเทศในโลกปัจจุบันได้แพร่กระจายออกมามากมายและรวดเร็ว หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนตลอดจนบุคคล จำเป็นต้องใช้สารสนเทศอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะหน้าที่ ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ

นงนารถ ชัชรัตน์ (2512: 1) กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศ ดังนี้สารสนเทศมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคล ความสำคัญของสารสนเทศมี 3 ด้าน คือ

1.ความสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศต่อบุคคล การรู้จักใช้สารสนเทศที่ถูกต้องช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้ ทำให้เกิดความคิดอ่านและการเจริญงอกงามทางปัญญา สามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมีเหตุผล

2.ความสำคัญของสารสนเทศต่อสังคม สังคมปัจจุบันเป็นสังคมของสารสนเทศ (Information) คือ เป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ วิทยาการ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม จำเป็นต้องมีการถ่ายทอดและเก็บรักษาสารสนเทศโดยการบันทึกไว้ เพื่อให้ความรู้ได้ถ่ายทอดถึงอนุชนรุ่นหลัง ทำให้เกิดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความเข้าใจกันในสังคมของตนเองและในสังคมต่างหมู่ต่างคณะ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน โดยมีทรัพยากรสารสนเทศเป็นสื่อ การเรียนรู้ในเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ถูกต้องสามารถดำเนินธุรกิจและพัฒนาสังคมได้ด้วยการรู้จักใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

3.ความสำคัญของสารสนเทศต่อสถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญของสถาบันบริการสารสนเทศเพราะภารกิจที่สำคัญของสถานบริการสารสนเทศ คือ การสะสม จัดเก็บและให้บริการ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ม.ป.ป.:10) สรุป
ความสำคัญของสารสนเทศ ดังนี้

สารสนเทศเป็นสื่อความรู้ที่จำเป็นและสำคัญอันเป็นมรดกทางปัญญาของมวลมนุษยชาติที่ได้บันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน นับเป็นรากฐาน อันจำเป็นและบ่งบอกถึงกระบวนการสร้างสรรค์วัฒนธรรม อารยธรรม และสังคมของโลก โดยชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลนั้นต่างก็เผชิญกับปัญหาานาประการอยู่ตลอดเวลา ในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ถูกต้องทันเหตุการณ์ และได้ผลดีของแต่ละบุคคลก็จะไม่เหมือนกันมากขึ้น อยู่กับการประมวลข้อมูลข่าวสารมาประกอบการตัดสินใจ นอกจากมนุษย์จะใช้สารสนเทศ ในการแก้ปัญหาแล้ว ยังใช้สารสนเทศขจัดความไม่รู้และนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญทางด้านจิตใจ

สารสนเทศในห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษา จะช่วยให้สถาบันมีข้อมูลในอัน ที่จะทำหน้าที่หลายประการให้ครบถ้วน ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและ บริการทางวิชาการแก่ชุมชนดังนี้

1. ในด้านการเรียนการสอน ผู้สอนใช้สารสนเทศในการเตรียมการสอนและยังสามารถบอกได้ว่าข้อมูลใด จะค้นได้จากทรัพยากรห้องสมุดประเภทใดบ้าง ตลอดจนแนะนำรายละเอียดอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2. ในด้านการวิจัย ผู้วิจัยสามารถใช้สารสนเทศมาช่วยในงานวิจัยแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จนับตั้งแต่การแสวงหาความรู้พื้นฐานในเรื่องที่ต้องการวิจัย การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ การศึกษาวิธีการดำเนินการวิจัย ตลอดจนสถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการนำสารสนเทศที่เป็นผลการวิจัยที่กระทำไว้แล้วมาอ้างอิงในการอภิปรายผลเป็นประการสุดท้ายผลการวิจัยสามารถช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้สอนในชั้นเรียน เป็นพื้นฐานในการวิจัย เรื่อง ต่อ ๆ ไปของนักวิชาการอื่น ๆ และนำไปแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนปัญหาด้านอื่น ๆ ของประเทศชาติได้อีกด้วย

3. ในด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย สารสนเทศในด้านนี้ช่วยให้ทำหน้าที่ทั้งอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

4. ในด้านบริการทางวิชาการแก่ชุมชน สารสนเทศทางด้านนี้ ได้แก่ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนนั้น ๆ ภาษาถิ่น ความเป็นอยู่และประเพณีนิสัยประจำถิ่น เป็นต้น

แม้มาส ชวลิต (2532: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญของสารสนเทศต่อบุคคล มีดังนี้

1. ทำให้สามารถต่อสู้ได้ดีกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่รู้จักและอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต
2. ทำให้สามารถต่อสู้กับความไม่รู้ของตนเองในเรื่องที่จำเป็นต้องรู้
3. ทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ตัดสินใจแก้ปัญหา
4. ทำให้เกิดความเจริญทางด้านจิตใจ

2. ความสำคัญของสารสนเทศต่อสังคม

1. ก่อให้เกิดการศึกษาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาสังคม
2. รักษาไว้และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
3. เสริมสร้างความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ การพาณิชย์และความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคม

จากเหตุผล ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทุกสาขาและทุกอาชีพ สารสนเทศเป็นที่ต้องการอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนา บุคคลต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการวางแผน การตัดสินใจ การวินิจฉัย การสั่งการและการพัฒนา

ประเภทของสารสนเทศ

ปัจจุบันมีสารสนเทศอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาอย่างมากมายและรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สารสนเทศประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ถูกผลิตออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อสะดวกและง่ายต่อการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร จากความหลากหลายของสารสนเทศองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติจัดให้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นทรัพยากรสำคัญ 1 ใน 3 ประเภท คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรสารสนเทศ ได้แบ่งทรัพยากรสารสนเทศเป็น 3 ประเภท (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2538: 22) คือ

สิ่งพิมพ์ (Printed Materials)

สิ่งพิมพ์เป็นวัสดุที่อยู่ในรูปของตัวพิมพ์ ได้แก่
หนังสือ

1. หนังสือสารคดี (Non Fiction)

1. หนังสือแบบเรียนหรือตำรา (Textbooks)
2. หนังสืออ้างอิง (Reference Books)

3. สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government Publication)
4. วิทยานิพนธ์ (Thesis, Dissertation)
5. รายงานผลการวิจัย (Research Reports)
6. เอกสารการประชุมทางวิชาการ (Preceding of The Conference)
7. จดหมายเหตุ (Archives)
8. สิทธิบัตร (Patents)

2. หนังสือบันเทิงคดี (Fiction)

วารสาร (Periodicals) คือ สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่โดยมีชื่อของสิ่งพิมพ์เป็นชื่อเรียกแน่นอนและแจ้งกำหนดเวลาพิมพ์ไว้ เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน เป็นต้นสำหรับประเภทของวารสารแบ่งตามลักษณะการจัดทำและเนื้อหา ดังนี้

1. วารสารทั่วไป (General Periodicals)
2. วารสารเฉพาะวิชา (Professional Journals)
3. หนังสือพิมพ์ (Newspapers)
4. จุลภาคและกฤตภาค

โสตทัศนวัสดุ (Non – Printed Materials, Audio Visual Materials) หมายถึง วัสดุที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวพิมพ์สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายด้านเช่นเดียวกับสิ่งพิมพ์เป็นแหล่งตอบคำถามเฉพาะเรื่องให้ความบันเทิงเป็นแหล่งในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา แบ่งได้ดังนี้

วัสดุกราฟิก (Graphic Materials)

1. แผนภูมิ (Charts)
2. แผนภาพ (Diagrams)
3. แผนสถิติ (Graphs)
4. ภาพโฆษณา (Posters)
5. แผนที่ (Maps)

ภาพนิ่ง (Still Pictures)

1. รูปภาพ (Flat, Opaque Picture)
2. สไลด์ (Slides)
3. फिल्मสตริป (Filmstrips)
4. แผ่นโปร่งใส (Transparencies)

วิดีโอเทป (Video Tape)

วัสดุบันทึกเสียง (Audio Recordings)

1. แผ่นเสียง (Phonetics)
2. เทปบันทึกเสียง (Phonotapes)

ลูกโลก หุ่นจำลองและของตัวอย่าง (Globes, Models, Specimens)

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Documents)

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์นับเป็นสื่อใหม่ในการบันทึกสื่อสารสนเทศ รู้จักกันในชื่อ “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Media) เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำไปพัฒนาคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมซึ่งได้แก่

ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Computerized Databases)

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Journals)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic mail, E – mail)

โทรสาร (Facsimile, Fax)

สื่อผสม (Multimedia)

เคเบิลทีวี (Cable Television)

นงนารถ ชัยรัตน์ (2512: 2) ได้กล่าวประเภทของสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์ ได้แก่
 1. ต้นฉบับตัวเขียนและจดหมายเหตุ (Manuscript and Archives)
 2. หนังสือ
 - ก. หนังสือตำราและสารคดี
 - ข. หนังสือบันเทิงคดี
 3. สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
 - ก. หนังสือพิมพ์
 - ข. วารสารและนิตยสาร
 4. จดสาร
2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่
 1. โสตวัสดุ
 2. ทักตนวัสดุ
 3. โสตทักตนวัสดุ
 4. วัสดุย่อส่วน
 5. วัสดุอิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า สารสนเทศทุกชนิดมีรูปแบบของการบันทึกและการนำเสนอ เพื่อการเรียนรู้ เพื่อความเข้าใจในการติดต่อสื่อสาร มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

แหล่งสารสนเทศ

แหล่งบริการสารสนเทศ หรือแหล่งสารสนเทศ (Information Source) หมายถึง แหล่งที่ให้กำเนิดสารสนเทศ แหล่งรวบรวมสารสนเทศไว้ให้บริการในสังคมปัจจุบันมีแหล่งสารสนเทศเกิดขึ้นมากมาย การพิจารณาเลือกแหล่งสารสนเทศขึ้นอยู่กับการที่บุคคลมีความตระหนักถึงแหล่งสารสนเทศนั้น ๆ ในระดับใด จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศในประเทศไทย (พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสนธิ์, 2522: 16-17) สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศได้ดังนี้ คือ

1. ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ
2. ไม่มีแหล่งสารสนเทศในเรื่องที่กำลังแสวงหาสารสนเทศ
3. อยู่ไกลแหล่งสารสนเทศ ไม่สะดวกกับการใช้แหล่งนั้น
4. เสียค่าใช้จ่ายสูง
5. ใช้เวลามากกว่าจะได้สารสนเทศที่ต้องการ
6. ไม่ได้รับข้อมูลที่ทันสมัย
7. ข้อมูลที่ได้รับไม่สมบูรณ์
8. ได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด
9. แหล่งสารสนเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้
10. ข้อมูลกระจัดกระจายไม่รวมอยู่แหล่งเดียวกัน

ผลงานวิจัยที่ศึกษามานี้ชี้ให้เห็นว่า แหล่งสารสนเทศนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญ ในอันที่จะช่วยให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศที่ต้องการ (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2537: 57) ดังนั้นการศึกษาถึงแหล่งสารสนเทศมีความจำเป็นสำหรับผู้ใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งการเลือกพิจารณาเลือกแหล่งสารสนเทศนั้นมีอยู่ 4 ระดับ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2532: 27) ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศที่ปรากฏ หมายถึง แหล่งสารสนเทศทั้งหลายอยู่ในสังคมโลก ทั้งในและต่างประเทศ ทั้งแหล่งสารสนเทศที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
2. แหล่งสารสนเทศที่รู้ หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่ผู้ใช้รู้จัก ซึ่งอาจจะน้อยหรือมากขึ้นอยู่กับผู้ใช้ ซึ่งแหล่งสารสนเทศที่รู้จักนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งสารสนเทศที่ปรากฏ

3. แหล่งสารสนเทศที่สามารถจะใช้ได้ หมายถึง แหล่งที่ผู้ใช้สะดวกและสามารถเข้าใช้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ เช่น ระยะทาง เวลา แรงงาน เงิน ที่บุคคลนั้นจะพิจารณาเลือกใช้ ซึ่งแหล่งสารสนเทศที่สามารถจะใช้ได้จะเป็นส่วนหนึ่งจากแหล่งสารสนเทศที่รู้

4. แหล่งสารสนเทศที่ใช้ หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่บุคคลตัดสินใจเลือกใช้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งสารสนเทศที่สามารถจะใช้ได้ โดยอาจจะเลือกแหล่งที่ผู้ใช้คุ้นเคย สะดวกในการเข้าถึง ซึ่งแหล่งที่เลือกใช้นี้อาจจะไม่ใช่แหล่งที่มีสารสนเทศที่ดีที่สุดก็เป็นได้

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2537: 58) ได้กล่าวถึงแหล่งสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

1. แหล่งบุคคล (Personal Resources) หมายถึง บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่นได้ ซึ่งได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ในองค์กร สมาชิกในครอบครัว ตัวแทนจำหน่ายที่ปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นต้น ซึ่งแหล่งบุคคลนี้จะเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสอบถามมากกว่าแหล่งสารสนเทศประเภทอื่น ๆ

2. แหล่งสื่อมวลชน (Mass Media Resources) เป็นแหล่งสารสนเทศที่เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารประเภทข่าว (None) เป็นส่วนใหญ่ โดยผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร แหล่งสื่อมวลชนจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว การใช้แหล่งสื่อมวลชนต้องมีความรอบคอบเพราะเป็นแหล่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

3. สถาบันบริการสารสนเทศ (Information Services Resources) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชน ได้แก่

1. ห้องสมุด (Library)
2. ศูนย์เอกสาร (Documentation Center)
3. ศูนย์ข้อมูล (Data Centers)
4. หน่วยงานทะเบียนสถิติ
5. ศูนย์วิเคราะห์สารสนเทศ (Information Analysis Center)
6. ศูนย์แจกจ่ายสารสนเทศ (Clearing House)
7. ศูนย์แนะแหล่งสารสนเทศ (Referral Center)
8. หน่วยงานจดหมายเหตุ (Archives Center)
9. สถาบันบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ (Information Company)
 - ก. หน่วยงานให้บริการสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์
 - ข. ศูนย์บริการสารสนเทศทันสมัย
 - ค. ศูนย์บริการบรรณานุกรมและสาระสังเขป

ง.ที่ปรึกษาทางสารสนเทศ

จ.หน่วยงานที่ให้บริการจัดสัมมนาและการประชุม

ทัศนีย์ สุธเมธิ (2535: 58 อ้างถึงใน สิริโฉม พิเศษบุญเกียรติ 2538: 2) ได้เสนอแนะแหล่งสารสนเทศเพื่อการประกอบการเรียนการสอนของครูไว้ 4 ประการดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียน ได้แก่

1. ครูสอนเอง
2. ห้องสมุด
3. ห้องสื่อการสอน
4. ห้องหรือศูนย์วิชาต่าง ๆ

2. แหล่งสารสนเทศในกลุ่มโรงเรียน หมายถึง แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียน และนำมาใช้ประโยชน์ต่อ โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3. แหล่งสารสนเทศในท้องถิ่น ได้แก่

1. บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความถนัดพิเศษในวิชาการต่าง ๆ
2. ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ห้องสมุดประชาชน
4. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
5. วัด โบสถ์ สุเหร่า
6. สมาคมต่าง ๆ

4. แหล่งสารสนเทศนอกท้องถิ่น ได้แก่

1. สถานทูต
2. สำนักแถลงข่าว
3. องค์กร สมาคม มูลนิธิ
4. พระราชวัง
5. พิพิธภัณฑ์
6. สวนสัตว์และวนอุทยาน

จะเห็นได้ว่าแหล่งสารสนเทศเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิต การรวบรวม การจัดเก็บ การสืบค้นและการบริการเผยแพร่สารสนเทศใช้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อตนเองและสังคมในทุกด้าน

คุณสมบัติของสารสนเทศ

สารสนเทศที่ใช้ในปัจจุบัน มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ผู้ใช้สารสนเทศทุกคน ย่อมต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย ตรงกับความต้องการของตนเอง คุณสมบัติของสารสนเทศจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ในการนำมาประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สารสนเทศที่ดีนั้นควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. สารสนเทศต้องมีคุณภาพ
2. มีเนื้อหาตรงกับความต้องการ
3. มีความถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง
4. มีความน่าเชื่อถือ
5. มีความทันสมัย
6. ทันท่วงทีเหตุการณ์
7. อ่าน สื่อความเข้าใจได้ง่าย
8. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงความต้องการ

บาร์ริค (1976: 323) กล่าวถึง คุณลักษณะของสารสนเทศเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจของนักบริหาร สรุปได้ดังนี้

1. เชื่อถือได้
2. ประหยัด
3. จำเป็น
4. ถูกต้อง
5. ใช้ประโยชน์ได้

จิราภรณ์ รักษาแก้ว (2538 : 62-63) กล่าวว่า สารสนเทศที่ดีต้องมีคุณสมบัติ 5 ประการคือ

1. ทันท่วงที หมายถึง สารสนเทศที่ต้องทันต่อเหตุการณ์ ไม่ล่าช้า หรือล้าสมัย
2. ตรงต่อความต้องการ หมายถึง สารสนเทศที่ใช้ในการสื่อความหมายการรับรู้และความเข้าใจให้เกิดกับผู้บริหารได้ถูกต้อง
3. มีความถูกต้อง หมายถึง สารสนเทศต้องแสดงถึงคุณค่าและประโยชน์ให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ทันที่
4. มีความสมบูรณ์ หมายถึง สารสนเทศที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่กระจัดกระจาย นำมารายงานเป็นสารสนเทศ

5. มีความกะทัดรัด หมายถึง สารสนเทศที่ดี แสดงสาระสำคัญตามที่ผู้บริหาร
ต้องการเท่านั้น

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (อ้างถึงใน วาสนา จุฑานันท์: 2540) กล่าวว่า สารสนเทศที่ดีมี
ลักษณะดังนี้

1. ความทันเวลา หมายถึง สารสนเทศทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์
2. ความถูกต้อง หมายถึง สารสนเทศจะต้องไม่ผิดพลาด เชื่อถือได้
3. ความสัมพันธ์ต่อปัญหา หมายถึง สารสนเทศจะสัมพันธ์ต่อปัญหา หรือเรื่องที่
ตัดสินใจ
4. ความครบถ้วน หมายถึง การมีสารสนเทศครบถ้วนในเรื่องที่จะแก้ปัญหา หรือ
ตัดสินใจ
5. ความเที่ยงตรง หมายถึง สารสนเทศจะต้องมีความเที่ยงตรงชัดเจน

รัชนี นุ่มเจริญ (2535: 14) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความถูกต้องเชื่อถือได้
2. ความเป็นปัจจุบัน
3. เกิดขึ้นใหม่เรื่อย ๆ
4. ใช้ประโยชน์ได้
5. ตรงต่อความต้องการ

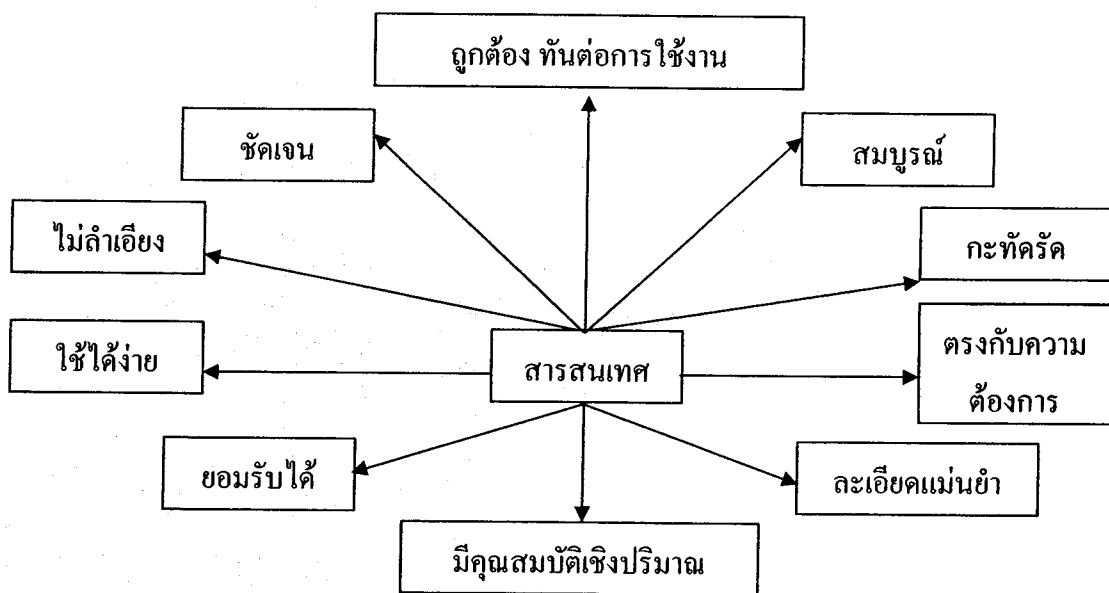
จากคุณสมบัติของสารสนเทศที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า คุณสมบัติของสารสนเทศต้อง
ประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ มีความถูกต้องเชื่อถือได้ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ มี
ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ มีความประหยัดและคุ้มค่าและสามารถที่จะอ่านได้ เข้าใจง่าย

นอกจากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีคุณสมบัติของสารสนเทศที่แอบแฝงอีกบาง
ลักษณะที่สัมพันธ์กับสารสนเทศ และวิธีดำเนินงานของระบบสารสนเทศคุณสมบัติเหล่านี้จะมี
ความสำคัญแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะอย่าง ได้แก่

1. ความละเอียดแม่นยำ ได้แก่ ความละเอียดแม่นยำในการวัดข้อมูลให้มีความ
เชื่อถือสูง เช่น ขนาดของชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่ต้องการสั่งผลิต เป็นต้น
2. คุณสมบัติเชิงปริมาณ ได้แก่ ความสามารถที่แสดงออกมาในรูปตัวเลข เช่น
เปอร์เซ็นต์ความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ
3. ความยอมรับได้ ได้แก่ ความยอมรับได้ของกลุ่มผู้ใช้สารสนเทศอย่างเดียวกัน
เช่น ลักษณะของแบบฟอร์ม รูปแบบของรายงาน
4. การใช้ได้ง่าย ได้แก่ สามารถนำไปใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว

5. ความไม่ลำเอียง หมายถึง ไม่เป็นสารสนเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะปกปิดข้อเท็จจริงบางอย่าง ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้เข้าใจผิดไปจากความเป็นจริง

6. ชัดเจน หมายถึง การมีความคลุมเครือน้อยที่สุดสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย สรุปลักษณะคุณสมบัติของสารสนเทศที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถแสดงเป็นภาพประกอบ 8 ได้ดังนี้

ภาพที่ 7 คุณลักษณะของสารสนเทศ

จากภาพที่ 8 แสดงถึงคุณลักษณะสารสนเทศที่ดี ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆของข้อมูล คือ มีความถูกต้องทันต่อการใช้งาน มีความสมบูรณ์กะทัดรัด ตรงกับความต้องการ มีความละเอียดแม่นยำ มีคุณสมบัติเชิงปริมาณยอมรับได้นำไปใช้ได้ง่ายไม่ลำเอียง มีความชัดเจนโดยลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด

ความต้องการและการใช้สารสนเทศ (อ้างถึงใน สมใจ ศรีปานเงิน 2540: 26)

แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สารสนเทศเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกัน จึงจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาาร่วมกัน ในทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ได้มีการค้นพบว่าความต้องการของมนุษย์นั้นมีหลายอย่างแตกต่างกันไปตามพื้นฐานของแต่ละบุคคล โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้ตามที่กล่าวมาข้างต้นในภาพประกอบที่ 1

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการในงานด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยาได้มีนักวิชาการหลายท่านนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการใช้และการใช้สารสนเทศ เช่น วิลสัน (1981: 9) ระบุว่า ความต้องการข้อมูลข่าวสารของมนุษย์เป็นความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) ที่ผสมผสานไปกับความต้องการด้านจิตใจ (Affective Needs) และความต้องการความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Needs) ความต้องการเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้เกิดความต้องการข้อมูลข่าวสารมากน้อยตามระดับความเข้มข้นของความต้องการทั้งสาม ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอาจจะตอบสนองความต้องการได้บางส่วน แต่อาจจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทั้งหมด จึงทำให้ผู้ใช้ต้องการที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่อไป

ความต้องการใช้สารสนเทศจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกับความต้องการอย่างอื่น เนื่องจากสารสนเทศสามารถเปลี่ยนสถานะเป็นความรู้ได้ก็ต่อเมื่อมีการตีความหมายจากสารสนเทศนั้น ซึ่งคูลเทท (1991: 362) เรียกกระบวนการนี้ว่า กระบวนการสร้างความหมายแบบเชิงรุก (Active Meaning-Building Process) ที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้ได้ซึมซับความรู้ที่ได้รับจากการตีความหมายของสารสนเทศ เมื่อความรู้ถูกดูดซึมซับไป อาจจะก่อให้เกิดความต้องการข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งทั้งสถานะความรู้ของผู้ใช้และสถานะของความต้องการนี้จะมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ผู้ใช้จึงกลายเป็นผู้มีบทบาทแบบเชิงรุกที่จะสร้างความหมายจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแทนที่จะเป็นผู้ข้อมูลข่าวสารแบบเชิงรับ (Passive) ที่ไม่มีการตีความหมายจากสารสนเทศนั้น หรือดูดซึมซับความรู้จากสารสนเทศ

วิลสัน (1981: 8) เสนอว่า คำว่า ความต้องการสารสนเทศ (Information Needs) ควรจะถูกลบออกไปจากคำศัพท์ของวงการด้านสารสนเทศศาสตร์ และควรใช้คำว่า การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการ (Information Seeking Towards the Satisfaction of Needs) มาใช้แทน เนื่องจากจะให้ความหมายที่แคบกว่า

เดอรวิน (1992: 66) กล่าวว่า ความต้องการข้อมูลข่าวสารจะเกิดขึ้นเมื่อมีการตีความหมายของข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อเท็จจริงที่บรรจุอยู่ในหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ออกมาเป็นข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ผู้ใช้จะใช้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการนำมาเชื่อมต่อช่องว่าง (Gap - Bridging) ให้กับชีวิต ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถช่วยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการทั้งด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา ตลอดจนนักวิชาการในสาขาสารสนเทศศาสตร์ พอจะสรุปแนวคิดของความต้องใช้อินเทอร์เน็ตว่าเป็นความต้องการที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีการกลั่นกรองและคัดเลือกสรรแล้วเพื่อนำไปใช้เพื่อให้เกิดเป็นความรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งความต้องการนี้อาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ความต้องการใช้สารสนเทศจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะสิ้นสุดลงเมื่อสารสนเทศนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการใช้สารสนเทศดังกล่าว จะเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในประเด็นที่สารสนเทศเป็นส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งนี้เมื่อสารสนเทศที่ได้รับการบันทึกลงในวัสดุต่าง ๆ เช่น แผ่นกระดาษ แผ่นฟิล์ม แถบเสียง จานเสียง ฯลฯ เมื่อได้รับการบันทึกสารสนเทศลงไปแล้ว ก็จะกลายเป็นวัสดุสารสนเทศ และเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นแหล่งซึ่งให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทั่วไปและวิชาการต่าง ๆ (แม้นมาส ซวลิต 2535, 7) แหล่งที่มาของทรัพยากรสารสนเทศอาจจะเป็นบุคคลหรือสถานที่ก็ได้

สำหรับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้นเกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้เกิดความต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อนำมาซึมซับให้เกิดความรู้ขึ้น เทย์เลอร์ (1986: 99) กล่าวถึง กรอบแนวความคิดของการแปรเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นความรู้โดยถือเป็นกระบวนการดังนี้ ในขั้นตอนแรกผู้ใช้จะทำการสังเคราะห์ข้อมูลดิบ (Raw data) ที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น หนังสือ วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ ด้วยวิธีการตีความ (Interpret) หรืออ่านข้อมูลดิบดังกล่าวเพื่อแปรเปลี่ยนให้เป็นข้อมูลข่าวสาร (Information) ขั้นตอนที่สอง ผู้ใช้จะวิเคราะห์ข่าวสารนั้นและแปรเปลี่ยนความรู้ข่าวสารเป็นความรู้ที่เป็นผลผลิต (Productive Knowledge) ขั้นตอนสุดท้าย ผู้ใช้จะใช้กระบวนการตัดสินใจนำความรู้ผลผลิตไปใช้เพื่อให้เกิดการกระทำต่อไป

การใช้ทรัพยากรสารสนเทศจึงถือเป็นกระบวนการแปรเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้เป็นความรู้ นิเทศกิ (1985: 395) กล่าวว่า ผู้ใช้ที่ต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารจะแปรเปลี่ยนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเชิงสัมผัส (Sensory Reception Information) เช่น การได้รับข้อมูลข่าวสารมาเฉย ๆ มาเป็นการรับรู้แบบ Conceptual คือ มีการตีความแปรเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศนั้นให้เป็นความรู้และนำมาผสมผสานกับความรู้ที่มีอยู่เดิม

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นการรวบรวมเอาวิชาทางสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องบางสาขา เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา ประสาทวิทยาและจิตวิทยาวิเคราะห์ พฤติกรรมมิได้เกิดขึ้นเฉย ๆ แต่พฤติกรรมเกิดขึ้นเพราะมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากระทบกับร่างกาย นักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ชนิด (อุทัย หิรัญโศ 2520: 272) คือ

1. พฤติกรรมที่เกิดจากกล้ามเนื้อ เช่น การเดิน การพูด การหายใจ การหัวเราะและการหลั่งน้ำตา เป็นต้น
2. พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึก (Consciousness) เช่น การได้ยิน การเจ็บปวด เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่เป็นอารมณ์ (Affection) เช่น ความโกรธ ความกลัว ความตื่นเต้น และความยินดี เป็นต้น

นักจิตวิทยาถือว่าการเกิดพฤติกรรมต้องมีมูลเหตุจูงใจ พฤติกรรมทุกรูปแบบจึงต้องมีเหตุจูงใจหนุนหลัง เช่น ความกลัว ความกระหาย เป็นต้น พฤติกรรมนี้เกิดจากความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เช่นเดียวกัน พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจึงเป็นผลมาจากความต้องการใช้ข้อมูลข่าวสาร (Information Needs) พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการค้นหาข้อมูลข่าวสาร กุลเทา (1993: 33-36) กล่าวถึงกระบวนการนี้ว่า ผู้ใช้จะเริ่มค้นหาข้อมูลจากสภาพที่ไม่มีความรู้มาก่อน (Anomalous State of Knowledge ASK) ทั้งนี้ผู้ใช้อาจจะมีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการก็จะทำให้การค้นหาข้อมูลข่าวสารสามารถตอบสนองความต้องการได้มากขึ้น กุลเทาระบุว่ากระบวนการค้นหาข้อมูลข่าวสารนี้มี 6 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเริ่มงาน (Task Initiation) เป็นขั้นตอนที่ผู้ใช้จะคิดเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการ แต่ยังไม่มีแนวใจเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อเรื่องที่ต้องการ
2. ขั้นคัดเลือก (Selection) ผู้ใช้จะเริ่มกำหนดหัวข้อเรื่องทั่วไป และจะคิดว่าหัวข้อเรื่องนั้นตรงกับความต้องการส่วนตัวหรือไม่
3. ขั้นสำรวจ (Exploration) ผู้ใช้จะเริ่มการวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องพื้นฐาน เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้น โดยจะเน้นบางแง่มุมของหัวข้อเรื่องนั้น แต่ผู้ใช้อาจจะเริ่มสับสนและไม่แน่ใจเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง เนื่องจากมีปริมาณข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมีมากเกินไป
4. ขั้นกำหนดหัวข้อเรื่อง (Formulation) ผู้ใช้จะกำหนดหัวข้อเรื่องจากข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมได้โดยอาจจะพิจารณาคัดเลือกความคิดที่ได้รับจากข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการ (Focused Topic)
5. ขั้นการรวบรวม (Collection) ผู้ใช้จะอาศัยระบบข้อมูลข่าวสาร เช่น ห้องสมุด เพื่อแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการ
6. ขั้นเสร็จสิ้น (Closure) ผู้ใช้เสร็จสิ้นกระบวนการค้นหาข้อมูลข่าวสารและสามารถนำเอาข้อมูลนั้นไปใช้ในการปฏิบัติการกิจที่ต้องการ เช่น การนำข้อมูลไปเขียนรายงาน ในขั้นตอนที่ผู้ใช้จะพึงพอใจกับกระบวนการค้นหาข้อมูลและข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

ตามที่กล่าวไว้แล้วว่า พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งพฤติกรรมนี้อาจจะเกิดได้หลายรูปแบบ เช่น ผู้ใช้อาจจะใช้ระบบสารสนเทศที่เป็นทางการ (เช่น ห้องสมุด ระบบการให้บริการแบบออนไลน์ หรือศูนย์สารสนเทศ) หรืออาจใช้ระบบสารสนเทศที่ไม่เป็นทางการ คือ ระบบที่ไม่ได้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ

สารสนเทศเป็นหลัก เช่น สำนักงานซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ แต่อาจจะให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการได้ เช่น ราคาหรือพื้นที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น (Wilson, 1981: 3)

นอกจากนี้ผู้ใช้อาจได้รับสารสนเทศจากบุคคลรอบข้างแทนที่จะไปใช้ระบบสารสนเทศโดยตรง ทั้งนี้อาจจะเป็นไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างกันในการใช้สารสนเทศนั้น ผู้ใช้จะมีความต้องการที่แตกต่างกัน สารสนเทศที่ต้องการใช้อาจจะเป็นข้อเท็จจริง (Fact) คำแนะนำ (Advice) หรือความคิดเห็น (Opinion) ซึ่งสารสนเทศดังกล่าวจะอยู่ในรูปที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือคำพูด (Oral) ก็ได้

สารสนเทศมีส่วนสำคัญในการสร้างฐานของความรู้ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินธุรกิจ การศึกษา การวิจัยและการพัฒนาอาชีพในทุกระดับแต่บุคคลแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ความต้องการสารสนเทศย่อมแตกต่างกัน ดังนั้นความต้องการและการใช้สารสนเทศ จึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ดังนี้

อัญชลี อนันตศิริ (2535: 10) ได้กล่าวสรุปถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สารสนเทศ ดังนี้

1. ตัวสารสนเทศเอง ได้แก่ ประเภทของสารสนเทศที่แตกต่างกัน
2. ลักษณะขององค์กร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. ลักษณะเฉพาะบุคคล

ัชชวาล วงษ์ประเสริฐ (2537: 77) ได้สรุปลักษณะของการตัดสินใจเลือกใช้สารสนเทศของผู้ใช้ ซึ่งมีสาเหตุในการตัดสินใจหลายประการ เช่น

1. แหล่งสารสนเทศนั้นหาได้ง่าย ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งที่เป็นทางการหรือเป็นแหล่งที่ไม่เป็นทางการก็ได้
2. พิจารณาจากประโยชน์หรือคุณค่าของสารสนเทศ ว่าสามารถใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด
3. ภูมิหลังและลักษณะของผู้ใช้ เช่น ประสบการณ์ ระดับของกิจกรรมทางวิชาการ ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของการค้นหาสารสนเทศ
4. ระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ของผู้ใช้ โดยเฉพาะตำแหน่งในสังคมจะเป็นตัวกำหนดความต้องการและการใช้สารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศของครู

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน การเรียนเป็นกิจกรรมของผู้เรียนและการสอนเป็นกิจกรรมของผู้สอน ซึ่งมีความสำคัญเท่าเทียมกันและเป็นกระบวนการที่จะต้องมีการรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนซึ่งจะต้องนำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาจัดประกอบการณ์ให้เกิดเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงมีความต้องการสารสนเทศเพื่อนำมาประกอบการเรียนการสอน ดังงานวิจัย ต่อไปนี้

มาลี เสียงไทย (2534) ได้สรุปความต้องการการใช้สารสนเทศของอาจารย์ ไว้ดังนี้

อาจารย์มีความต้องการสารสนเทศประเภทหนังสือวิชาการ รายงานวิจัย และวารสารวิชาการที่ถูกต้อง ทันสมัย ส่วนแหล่งสารสนเทศที่อาจารย์ใช้มากที่สุด คือ ห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัย

สิริธิดา สิทธิบูรณ์ (2541) ได้สรุปความต้องการใช้สารสนเทศของอาจารย์สังคมศึกษาดังนี้

อาจารย์สังคมศึกษามีความต้องการสารสนเทศด้านสื่อสิ่งพิมพ์ แหล่งสารสนเทศที่ใช้เป็นห้องสมุดในโรงเรียนและมีการใช้บริการจากแหล่งภายนอกบ้าง เช่น แหล่งสารสนเทศบุคคล สื่อมวลชนและอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปความต้องการการใช้สารสนเทศของครูได้ว่า ครูต้องการได้รับความรู้ในเรื่องวิธีสอน การผลิตและการใช้อุปกรณ์เพื่อการสอนหลักสูตร การบริการทางวิชาการ สารสนเทศทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ถ้าครูได้รับสารสนเทศที่เพียงพอ ย่อมทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

บทบาทของสารสนเทศต่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการจัดปัจจัยที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการเรียนรู้และเรียนรู้จากสารสนเทศด้านการเรียนการสอน/สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ที่สถานศึกษาจะนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อาจเป็นสื่อที่ผู้สอนผู้เรียนผลิตขึ้น สื่อธรรมชาติที่มีอยู่รอบข้าง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อบุคลากร รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (กรมวิชาการ, 2545)

ดังนั้นในการจัดการการเรียนการสอน สถานศึกษาต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ผู้สอน จัดทำสารสนเทศด้านการเรียนการสอน จัดทำสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนเลือกเอานวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการกำกับ ติดตามการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งไปที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องสอดคล้องกับสื่อการเรียนรู้ เช่น

1. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะปัญญา

ต้องการให้มีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อผู้เรียน ทั้งพฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง สื่อที่ใช้ควรมีลักษณะแบบปฏิสัมพันธ์ เช่น จากผู้สอน VDO CA 1 เป็นต้น

2. ผลการเรียนรู้ด้านมโนทัศน์ หรือกฎเกณฑ์

ต้องการจัดกลุ่มด้านระยะ ด้านเวลา ใช้ตัวอย่างต่าง ๆ และสิ่งที่ไม่ต้องการใช้ตัวอย่างที่หลากหลาย สื่อที่ใช้เป็นภาพ โดยเฉพาะภาพที่เหมือนจริงจะให้ผู้สัมฤทธิ์ได้คิดว่าสื่อที่เป็นเสียง

3. ผลการเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

สิ่งที่นำเสนอ น่าเชื่อถือ ลำดับข้อมูลตามลักษณะผู้นำ สื่อที่ดีในการนำมาใช้ เช่น บุคคล ที่เป็นต้นแบบ (นพ วิทยาพัฒน์, 2548)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้

ความเชื่อมโยงระหว่างนามธรรมและรูปธรรม

บรูเนอร์ (Jerome Bruner) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยา กล่าวว่า การเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียน ได้เริ่มจากประสบการณ์ตรงไปสู่ประสบการณ์ผ่านภาพ (iconic) ซึ่งเป็นตัวแทนของประสบการณ์จริง เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และเชื่อมโยงไปสู่ลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น คำภาษา เป็นต้น ผลงานวิจัยของ Fleming และ Levied ได้ทำการวิจัย พบว่าประสบการณ์รูปธรรมจะทำให้เรียนงานขึ้น และทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความคงอยู่ของการเรียนและสามารถใช้ลักษณะเป็นนามธรรมได้ด้วย

ความเหมาะสม คุณภาพระหว่างการเรียนรู้จากรูปธรรม และนามธรรมเป็นเหตุผลสิ่งสำคัญในการจัดหาใช้สื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้มิใช่เพียงแต่ให้ประสบการณ์รูปธรรมที่จำเป็น ยังสามารถบูรณาการประสบการณ์เดิมเข้าด้วยกันได้ ทำให้ความเป็นนามธรรมมีความหมายขึ้น(อ้างถึง ใน นพ วิทยาพัฒน์, 2548)

ทรัพยากรสารสนเทศ มีบทบาทต่อการพัฒนาสังคม ต่อทุกคนในครอบครัว ต่อประเทศชาติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บทบาทด้านพัฒนาวิทยาการ
2. บทบาทด้านการพัฒนาประเทศ
3. บทบาทด้านการพาณิชย์
4. บทบาทด้านการเมืองการปกครอง
5. บทบาทด้านอุตสาหกรรม
6. บทบาทด้านวัฒนธรรม
7. บทบาทด้านการศึกษา

บทบาทของสารสนเทศต่อการเรียนการสอน การเรียนการสอน คือ กระบวนการสื่อความคิดที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน การถ่ายทอดการเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธีและใช้วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนได้หลายอย่าง เพื่อช่วยให้เรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ สารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนี้

ประเวศ วะสี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2535: 3) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสารสนเทศที่มีต่อการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนมีความหมายมากขึ้น โดยจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว
2. สารสนเทศมีบทบาทสนองเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ตามความต้องการของตนเองได้
3. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนตั้งอยู่บนรากฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ คือ สารสนเทศ จะส่งเสริมให้โอกาสแก่คนในการคิดค้นหาเหตุผลวิเคราะห์ วิเคราะห์ ตลอดจนการตัดสินใจ
4. สารสนเทศมีบทบาททำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้คนมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนกว้างไกล

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนการสอน โดยการนำทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยในการจดจำ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ช่วยผ่อนคลายและประหยัดเวลาในการสอนของครู

การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา

การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร จะต้องเริ่มต้นจากการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ ประกอบกับการจัดโครงสร้างการจำแนกแผนงาน (Program Classification Structure – PCS) ซึ่งจัดทำเพื่อวิเคราะห์ แผนงานสำหรับการกำหนดงบประมาณและวางแผนของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าโครงสร้างการจำแนกแผนงานเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทาระบบสารสนเทศในสถานศึกษา

โครงสร้างการจำแนกแผนงาน หมายถึงการจำแนกหมวดหมู่ของกิจกรรมในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์การดำเนินงานให้สัมพันธ์ กับวัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ก็จะนำเอาผลการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมนำมาจัดเป็นกลุ่มงานซึ่งแต่ละสถานศึกษา หรือสถาบันก็จะมีจัดระบบสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อให้มีการใช้งานได้สะดวกและครอบคลุมงานได้มากขึ้น เช่นการออกแบบเว็บไซต์ การเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ถึงจะมีหลากหลายแตกต่างกันไป แต่ก็มีการจัดกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน โดยจะแบ่งเป็นกลุ่มตามโครงสร้างของงาน พอสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มงานวิชาการ ประกอบด้วย งานหลักสูตรและการสอน งานวัดผลประเมินผลงาน ห้องสมุด และงานสื่อการเรียนการสอน
2. กลุ่มงานกิจการนักเรียนนักศึกษาประกอบด้วยงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษางานปกครองงานแนะแนวอาชีพ และจัดหางานงานสวัสดิการพยาบาลและหอพักงานกีฬาและนันทนาการ
3. กลุ่มงานบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานธุรการ งานบุคลากร งานทะเบียนงานการเงิน บัญชีงานพัสดุงานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์ งานวางแผนและงบประมาณ
4. กลุ่มงานบริการสังคม และความสัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วยงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ โครงการความร่วมมือและบริการสังคม

ระบบกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการจัดการศึกษา ไว้ใน หมวด 4 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำ เป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนรู้ การสอน โดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกับรวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสารสนเทศด้านการเรียนการสอนแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อช่วยกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ความรู้หรือกระบวนการเรียนรู้และ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มสาระ คือ

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

พันธกิจ (Mission)

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 เร่งรัดพัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้แก่สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัด เพื่อการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ ตามกลยุทธ์ที่ 4 โดยมีตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ดังนี้

- 1.นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 80 มีความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
 - 2.นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างน้อย ร้อยละ 40 สามารถเขียน โปรแกรมและออกแบบเว็บเพจได้
 - 3.ครูร้อยละ 70 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และการบริการจัดการ
 - 4.สถานศึกษาร้อยละ 90 มีการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและสถานศึกษาร้อยละ 90 นำ เทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 5.สถานศึกษาขนาดเล็กร้อยละ 50 มีระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเสริมคุณภาพการจัดการเรียนสอน
 - 6.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีศูนย์รวมสารสนเทศด้านการเรียนการสอน/สื่อ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาได้ทุกกลุ่มสาระ
 - 7.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีศูนย์รวมเครือข่ายการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์
- เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ ตามกลยุทธ์ที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่จัด โครงการต่างๆ ขึ้นเพื่อสนับสนุนครูให้ได้ใช้สารสนเทศ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เช่น โครงการประกวดแข่งขันทักษะทางวิชาการ เป็นการคัดกรองนักเรียนที่มีความเลิศทางวิชาการ

อันเป็นผลจากการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์สมมติ ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา จัดงาน “เปิดบ้านนวัตกรรมการศึกษา” โดยเปิดโอกาสให้ครูที่มีความสามารถผลิตสื่อการสอนได้มีคุณภาพ โดยการมอบเกียรติบัตร และยังสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อการสอนมาใช้ในการแก้ปัญหาผู้เรียนที่มีความบกพร่อง โดยใช้กระบวนการวิจัยและยังมีโครงการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นสารสนเทศด้านเรียนการสอนที่ดีเยี่ยม เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พิพิธภัณฑ์ หอสมุด ฯลฯ โครงการดังกล่าวสถานศึกษาจะต้องจัดเพื่อให้ครูได้สร้างสารสนเทศด้านการเรียนการสอนและจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีผู้สนใจค้นคว้าทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สารสนเทศ ดังนี้

ประเทือง ฉายาทับ (2533) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้สารสนเทศของครูในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย สรุปว่า ด้านข่าวข้อเท็จจริง ข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการสำรวจ ครูใช้หนังสือเรียนมากที่สุดและใช้ตำราวิชาการ วารสาร นิตยสารและหนังสือนอกเวลา ครูใช้น้อย สำหรับผลงานทางการวิจัย ครูใช้น้อยและในด้านของสื่อและอุปกรณ์พบว่าครูใช้น้อย แหล่งสารสนเทศที่ครูรู้จักและใช้มาก คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องภาษาไทย หรือหมวดวิชา และแหล่งสารสนเทศส่วนตัว

มาลี เสียงไทย (2534) ศึกษาเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 65 คน ผลของการศึกษาพบว่า อาจารย์ต้องการสารสนเทศประเภทหนังสือวิชาการ รายงานการวิจัยและวารสารทางวิชาการที่มีเนื้อหาเฉพาะวิชา ความทันสมัยของสารสนเทศที่ต้องการ คือ สารสนเทศปริทัศน์หรือฉบับพิมพ์ล่าสุดประจำปีที่ผ่านมา มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการสอนมากที่สุด บริการที่ใช้กันมากคือ บริการยืม - คืน หนังสือ บริการที่ใช้น้อยที่สุดคือ บริการวัสดุย่อส่วนและโสตทัศนวัสดุ

รัชณี นุ่มเจริญ (2535) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการใช้สารสนเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. สภาพการใช้สารสนเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ และไม่ตีพิมพ์น้อย สิ่งตีพิมพ์ที่ใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน สิ่งไม่ตีพิมพ์ที่ใช้มากคือ แผนที่ รูปภาพ รายการวิทยุ ครูส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศในโรงเรียนมาก ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสังคมศึกษา สารสนเทศส่วนตัว ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ใช้แหล่งสารสนเทศนอกโรงเรียนน้อย ครูส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอนมาก โดยมีจุดประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าความรู้ประกอบการวางแผนการเรียนการสอน

2. ปัญหาการใช้สารสนเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหามาก เช่น ปัญหาสารสนเทศมีปริมาณไม่พอใช้ การจัดหาสารสนเทศใหม่ ๆ ช้ามาก สารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่มีความสะดวกในการค้นสารสนเทศ

ลำพิ่ง พ่วงบางโพ (2537) ศึกษาเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน การแสวงหาสารสนเทศ

โดยวิธีค้นจากบัตรรายการและใช้ทรัพยากรส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก การพิจารณาเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ พบว่า อาจารย์เลือกใช้แหล่งสารสนเทศใกล้ตัวเป็นอันดับแรก และใช้สารสนเทศในรูปแบบตำราวิชาการที่เป็นภาษาไทยในระดับค่อนข้างมาก ความทันสมัยของสารสนเทศที่ใช้เป็นสารสนเทศในปีปัจจุบันและสารสนเทศ 1 – 5 ปี ในระดับค่อนข้างมาก

ระเบียบ ศุภวีรี (2538) ศึกษาเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคณะ ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ใช้สารสนเทศด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการสอนมากที่สุด โดยคณาจารย์จำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในรูปแบบหนังสือตำราในระดับมาก เพื่อการสอน การพัฒนา ประดิษฐ์และการบริการทางวิชาการลักษณะของสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ สารสนเทศ ที่เสนอเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการทั้งหมดอย่างละเอียดครบถ้วนทุกด้านเพื่อการสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการและอาจารย์ต้องการสารสนเทศปีใหม่ล่าสุดในระดับปานกลาง

สิริโฉม พิเศษบุญเกียรติ (2538) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้สารสนเทศในการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังคมศึกษา จำนวน 125 คน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการใช้สารสนเทศในการสอนครูสังคมศึกษาใช้สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ปานกลางและประเภทสิ่งตีพิมพ์น้อย ใช้แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียนปานกลางและภายนอกโรงเรียนน้อย กระบวนการที่ใช้สารสนเทศขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการสอน และขั้นสรุปและประเมินผล ใช้ปานกลาง

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในการสอนมีปัญหาเกี่ยวกับสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศภายในและภายนอกโรงเรียน รวมไปถึงประสบปัญหา ในการใช้สารสนเทศในระดับปานกลาง

สมใจ ศรีปานเงิน (2540) ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้และการใช้ทรัพยากร สารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเฉพาะสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ทรัพยากรที่ผู้ใช้ห้องสมุดมีความต้องการใช้มากที่สุด คือ สิ่งตีพิมพ์ภาษาไทยในสาขาสังคมศาสตร์ โดยใช้แหล่งทรัพยากร สารนิเทศของตนเอง และห้องสมุดประจำส่วนราชการ ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการค้นหาหนังสือ โดยไม่ตรวจที่บัตรรายการก่อนอยู่ในระดับมากและปัญหาการใช้ทรัพยากรสารนิเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ห้องสมุดภายในหน่วยงานมีทรัพยากรน้อยไม่ทันสมัย ทรัพยากรสารนิเทศของใหม่มีน้อยเกินไป และทรัพยากรสารนิเทศที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด

สมปอง บุญธนะ (2540) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาการใช้สารนิเทศของเจ้าหน้าที่ในองค์การพัฒนาเอกชนด้านเด็กและเยาวชน พบว่า แหล่งสารนิเทศที่เจ้าหน้าที่แสวงหาระดับมากจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วารสาร / นิตยสาร และประสบการณ์ความคิดของตน วิธีการแสวงหา

สารนิเทศในระดับมาก ได้แก่ การอ่านบทความ / ข่าวในหนังสือพิมพ์ / คอลัมน์จากวารสาร คู
รายการโทรทัศน์ ใช้ประสบการณ์ของตนเองและสนทนากับเพื่อน / ผู้ร่วมงาน

สำหรับรูปแบบสารนิเทศที่ใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ หนังสือรายการ
โทรทัศน์และวารสาร / นิตยสาร วัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศในระดับมาก คือ เพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ในงานที่รับผิดชอบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ส่วน
ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารนิเทศลำดับแรก คือ ไม่กล้าที่จะถามผู้อื่น ส่วนปัญหาในการ
ใช้สารนิเทศลำดับแรก คือ เสียค่าใช้จ่ายสูง

นพรัตน์ วรรณคำ (2540) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น อยู่ระหว่างการจัดทำแผนแม่บทให้ชัดเจน มีการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศด้าน
งบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านนักศึกษา ผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึง
การขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่า ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่ในการจัดระบบ
สารสนเทศ การดำเนินงานส่วนใหญ่ขาดแผนที่ดี ขาดการกำกับติดตามและประเมินผลความ
ต้องการในการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความ
ต้องการบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องการรับการ
สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ และต้องการให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้
ทันสมัยอยู่เสมอ โดยมีระบบเครือข่ายระบบสารสนเทศภายในคณะ / หน่วยงาน

จารุวรรณ จันทราศรี (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียน
เพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี
ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบใช้สื่อการสอน รองลงมาเป็นการสอบแบบบรรยาย
แบบสาริต / ทดลองและแบบสรุปทเรียน แหล่งสารสนเทศที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ ทรัพยากร
สารสนเทศห้องสมุด รองลงมาใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่คอนมมืออยู่ ปัญหาในการใช้สารสนเทศมี
ปัญหาในระดับมากในด้านคู่มือครู หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือพิมพ์ วารสาร
ด้านความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตร ด้านการบริหารงานห้องสมุด ด้านอาคารสถานที่และ
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูมีการสอนระดับชั้นต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ
แตกต่างกัน

สิริธิดา สิทธิรัตน์ (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครู สังกศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่าการใช้ปานกลาง ใช้หนังสือตำราเรียนในระดับมากและใช้หนังสือนวนิยายในระดับน้อย ความต้องการใช้สารสนเทศ มีความต้องการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ในระดับมาก โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้ หนังสือตำรา (แบบเรียน) ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้หนังสือตำราของสถาบันต่าง ๆ ใน ระดับมาก ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ครูโรงเรียน ขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้รูปภาพ / ภาพถ่ายสูงสุด ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้แผนที่สูงสุด ด้านแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ แหล่งสารสนเทศบุคคล สื่อมวลชนและอื่น ๆ พบว่าครูโรงเรียน ทุกขนาดมีความต้องการใช้ในระดับมาก ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่าครูสังคศึกษาที่สอน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

รังสิทธ์ จับใจนาย (2542) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากระบบ ข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอนายูง จังหวัด อุดรธานี ใน 6 ด้านคือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูลการ จัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและด้านการนำข้อมูลไปใช้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอนายูง จังหวัด อุดรธานี จำนวน 171 คน ผลการศึกษาพบว่า การจากระบบข้อมูลสารสนเทศใน โรงเรียนมีปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำข้อมูลไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูลด้านการตรวจสอบ ข้อมูล และด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ศรัณย์ ไม้ดา (2542) ศึกษาเรื่อง สถานภาพ ปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านสาธารณสุขของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหาร ด้านวิชาการและด้านบริการ มีการใช้ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ดำเนินงานในการเก็บรวบรวมและรักษาข้อมูล การจัดทำเอกสารทั่วไปการ นำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ตาม ประเภทการใช้งาน พบปัญหาไม่สามารถเก็บรักษาข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ บุคลากรขาด ความสามารถในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ขาดความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์และการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ พบว่ามีความไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ ทันเหตุการณ์และข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการในการใช้ประโยชน์ ความต้องการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมีความต้องการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจากระบบฐานข้อมูล และการ ประมวลผลข้อมูล ต้องการฝึกอบรมบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความต้องการให้

พัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สำหรับการเก็บรวบรวมและรักษาข้อมูลต้องการคู่มือประกอบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล ระบบ LAN และระบบ Internet

ชนภัทร จันทร์เพ็ญ (2544) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในโรงพยาบาล อำเภอลาด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ได้มีการศึกษาสภาพด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ด้าน โปรแกรมการใช้งานและด้านบุคลากร พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร ด้านความต้องการ บุคลากรต้องการให้เพิ่มระดับความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ ต้องการให้มีการปรับปรุงโปรแกรมบริหารงานให้มีคุณภาพและครอบคลุมงานต่างๆ ต้องการให้มีการจัดอบรมทบทวนความรู้เรื่องการใช้โปรแกรมบริหารงานและจัดอบรมการใช้โปรแกรมใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ

Yilmaz ari (2543) ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ได้จัดให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศโดยเฉพาะจัดงบประมาณด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ไม่มีเครือข่าย ข้อมูลสำหรับเชื่อมโยงการใช้ข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนและการใช้ข้อมูลทาง Internet ส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและการตัดสินใจ ในงานวิชาการพบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ขาดงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีความต้องการสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างมากการดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศทางการศึกษาในปัจจุบันทั้งระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โรงเรียนมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและสำนักงานสาธารณสุข ส่วนใหญ่จะพบปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดระบบสารสนเทศ บุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศการวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน และวางแผนมากกว่าที่จะใช้ประสบการณ์และสามัญสำนึก

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไฮแลนด์ (1974) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

สารสนเทศที่ครูสังคมศึกษาต้องการและใช้บ่อยที่สุด คือ ข้อเท็จจริงในชีวิตประจำวัน และสารสนเทศในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงใช้สารสนเทศแบบไม่เป็นทางการและใช้วิธีค้นคว้าจากเอกสารมากที่สุด

ราชาและโมเรียร์ที (1970) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาประเภทและความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 4,568 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ นักศึกษาปริญญาตรี และ สูงกว่าระดับปริญญาตรี ตลอดจนผู้ใช้อื่น ๆ ผลการสำรวจด้านความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้ทุกประเภทต้องการทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด คือ วารสารวิชาการ หนังสืออ้างอิงและหนังสือตำรา แต่ผู้ใช้กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ต้องการใช้วารสารวิชาการมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี

โอลเซน (1976: 919-920) ศึกษาเรื่อง Information needs of Personnel Implementing Diagnostic Prescriptive Procedures with Handicap Students พบว่า ครูไม่มีเวลาไปค้นหาสารสนเทศและไม่ได้รับบริการที่ดี แต่ครูมีความต้องการสารสนเทศด้านการเรียน วิธีการสอน วัสดุสำหรับนักเรียนและการสอน

ลอยเลย์ (1978) ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของอาจารย์ใน Tarrant County Junior College พบว่า อาจารย์จำนวนร้อยละ 85 ใช้โสตทัศนวัสดุ จำนวนร้อยละ 73 ใช้หนังสือของภาควิชา จำนวนร้อยละ 72 ใช้หนังสือส่วนตัว จำนวนร้อยละ 63 ใช้เอกสารประกอบหลักสูตร จำนวนร้อยละ 56 ใช้วารสารส่วนตัว และจำนวนร้อยละ 50 ใช้สิ่งพิมพ์ของส่วนตัวและของภาควิชามากกว่าของห้องสมุด

ซัมเมอร์, แมทเทสันและคอนทรี (1983) ศึกษาการใช้สารสนเทศของนักการศึกษา พบว่า นักการศึกษาใน British Columbia Canada ใช้แหล่งสารสนเทศ คือ การสนทนากับเพื่อน บันทึกลงและการใช้แฟ้มข้อมูลส่วนตัว หนังสือ หลักสูตรโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การอบรมสัมมนา วารสารทางการศึกษา การประชุม ผู้เชี่ยวชาญ นอกสถาบัน สารระสังเขปและบรรณานุกรม ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย ค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์

คอนวิล (1989) ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยการศึกษาในด้านตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการตัดสินใจและผู้บริหารส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่าการตัดสินใจด้วยตนเอง

มิก, บินเชย์และคัลลาฮัน (1980) ศึกษาลักษณะเฉพาะบุคคล สภาพแวดล้อมของงาน และลักษณะของงานต่อพฤติกรรมสารสนเทศ พบว่า การรับรู้ถึงบทบาทและการให้ความสำคัญต่อสารสนเทศของฝ่ายบริหารจะมีผลกระทบและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสารสนเทศของบุคลากรในหน่วยงาน นอกจากนี้ทัศนคติส่วนตัว บทบาทหน้าที่ ลักษณะสภาพงาน สภาพแวดล้อมขององค์กร ยังมีผลต่อพฤติกรรมสารสนเทศด้วย

เบิร์ต (1989) ศึกษาใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานในแผนกการศึกษาเอกชน ในชนบทของรัฐเวอร์จิเนีย พบว่า ผู้บริหารใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการตัดสินใจ และมีประโยชน์ต่อการทำงานถ้าโปรแกรมนั้นให้สารสนเทศตรงกับความต้องการในการตัดสินใจของตน

สาลาตินและเซคาร์ (1985) ศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของนักวิจัยประยุกต์ในการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชน พบว่า นักวิจัยประยุกต์ในการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน โดยใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล และใช้วิธีติดต่อพบปะพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานมากที่สุด รองลงมาคือ การพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญนอกหน่วยงาน แหล่งสถาบันสารสนเทศใช้เป็นลำดับรองลงมา โดยใช้วารสารและสิ่งพิมพ์ในหน่วยงานเป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด

กอลลอป (1994) ศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศในเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุชาวชนบทชาวแอฟริกันอเมริกันที่อยู่ในเมือง พบว่า แหล่งสารสนเทศที่ได้รับ คือ แพทย์ประจำตัว สื่อมวลชน เพื่อน นอกจากนี้ อายุ การศึกษา การจดบันทึกส่วนตัวมีผลต่อการอ่านและการใช้ห้องสมุด และเห็นว่าห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งที่มีสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่าสารสนเทศมีความสำคัญต่อบุคคลทุกสาขาวิชาชีพ ซึ่งต้องการสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ กัน สารสนเทศเป็นที่ต้องการของครู นักเรียนและนักศึกษา มีการใช้สารสนเทศเกือบทุกประเภทด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าและการวิจัย ทั้งนี้เพราะสารสนเทศเป็นข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น สารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ระหว่างครูกับนักเรียน ครูและนักเรียนต้องรู้จักเลือกใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาในด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สตรีธูดา สิทธิหุ่น พบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน ประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม

การเลือกสถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งหมด 6 โรงเรียนด้วยกันคือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2, 2550)

1. โรงเรียนบ้านโคกเมา
2. โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร
3. โรงเรียนวัดเทพชุมนุม
4. โรงเรียนบ้านคลองหว๊ะ (ทวีรัตน์ราษฎร์บำรุง)
5. โรงเรียนบ้านเขาพระ
6. โรงเรียนบ้านควนเนียง

ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน จำนวนครู 191 คน โดยทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน(คน)	จำนวนครู(คน)
1. โรงเรียนวัดเทพชุมนุม	625	30
2. โรงเรียนบ้านคลองหว้า (ทวิรัตน์ราษฎร์บำรุง)	600	28
3. โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร	683	49
4. โรงเรียนบ้านเขาพระ	683	32
5. โรงเรียนบ้านควนเนียง	667	25
6. โรงเรียนบ้านโคกเมา	616	27
รวมจำนวนทั้งสิ้น	3,874	191

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้แนวความคิดจากทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยคำถามแบบเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน ความต้องการและสภาพปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ (ภาคผนวก ก) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระวิชาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน งาน/หน้าที่พิเศษ นอกเหนืองานสอน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและแบบปลายเปิด

ระดับความคิดเห็นตามแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ได้มีการใช้ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ได้มีการใช้ในระดับมาก
3	หมายถึง	ได้มีการใช้ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ได้มีการใช้ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ได้มีการใช้ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้

การแปลผล แบ่งระดับการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน จากคะแนนเฉลี่ยที่ได้ เป็น 5 ระดับ แบ่งแบบอิงเกณฑ์ (Criteria reference) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 280) คือ

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	ถือว่า ใช้ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	ถือว่า ใช้ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	ถือว่า ใช้ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	ถือว่า ใช้ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 ขึ้นไป	ถือว่า ใช้ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความต้องการในการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและแบบปลายเปิด

ระดับความคิดเห็นตามแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ได้มีความต้องการ ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ได้มีความต้องการ ในระดับมาก
3	หมายถึง	ได้มีความต้องการ ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ได้มีความต้องการ ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ได้มีความต้องการ ในระดับน้อยที่สุด

การแปลผล แบ่งระดับความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน จากคะแนนเฉลี่ยที่ได้ เป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์การแบ่งแบบอิงกลุ่ม (Norm reference) เป็นการประเมินผลสรุปโดยใช้ค่าเฉลี่ยบวกและลบด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Summative evaluation) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 280) คือ

คะแนนเฉลี่ย	น้อยกว่า 1.61	ถือว่ามีความต้องการในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.62-2.77	ถือว่ามีความต้องการในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	2.78 ขึ้นไป	ถือว่ามีความต้องการในระดับมาก

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยแยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและ แบบปลายเปิด

ระดับความคิดเห็นตามแบบสอบถาม ตอนที่ 4 เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ได้มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ได้มีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ได้มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ได้มีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ได้มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การแปลผล แบ่งระดับปัญหาของการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน จากคะแนนเฉลี่ยที่ได้ เป็น 5 ระดับ แบ่งแบบอิงเกณฑ์ (Criteria reference) (บุญธรรม กิจปริดาภิวัตน์, 2540) คือ

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	ถือว่าได้มีปัญหาระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	ถือว่าได้มีปัญหาระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	ถือว่าได้มีปัญหาระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	ถือว่าได้มีปัญหาระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 ขึ้นไป	ถือว่าได้มีปัญหาระดับมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความตรง (Validity) การหาค่าความตรงของแบบสอบถาม ได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ท่าน และ ด้านสารสนเทศ 1 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปหาความเที่ยงของเครื่องมือต่อไป

2. ความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขความตรงเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มครูที่มีลักษณะคล้ายคลึง จำนวน 30 ราย และนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาช หาค่า α -Coefficient พบว่าได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .96 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อย เพื่อไปใช้ในการทำวิจัย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการใช้จริง, แหล่งสารสนเทศและวิธีการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครู ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน และทำการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1. ทำหนังสือขออนุญาตศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้ง 6 โรงเรียน เพื่อแนะนำตัวขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนการ

1. มอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ แล้วติดตามแบบสอบถามที่เรียบร้อยแล้ว โดยทำการเก็บข้อมูลวิจัย และเก็บให้ครบจำนวนที่ต้องการ

2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/for window (Statistic Package for the Social Science for window) มีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางการเรียนการสอน ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ระดับการใช้จริงของสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ระดับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน และระดับปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลถึงความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางการเรียนการสอน โดยใช้ค่าไคสแควร์ (chi – square)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับการตอบกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
χ^2	แทน	ค่าทดสอบสถิติ ไค - สแควร์ (Chi - square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู

ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนที่สอน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ และ ข้อมูลทั่วไปทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระวิชาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน และงาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าจำนวน และร้อยละ ปรากฏผลดังตาราง 3 - 4

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม

ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม	จำนวน (n = 191)	ร้อยละ
โรงเรียนที่สอน		
โรงเรียนวัดเทพชุมนุม	30	15.71
โรงเรียนบ้านคลองหวัะ	28	14.66
โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร	49	25.65
โรงเรียนบ้านเขาพระ	32	16.75
โรงเรียนบ้านควนเนียง	25	13.09
โรงเรียนบ้านโคกเมา	27	14.14
เพศ		
ชาย	45	23.56
หญิง	146	76.44
อายุ		
ตั้งแต่ 24 - 30 ปี	10	5.24
ตั้งแต่ 31 - 40 ปี	28	14.66
ตั้งแต่ 41 - 50 ปี	70	36.65
ตั้งแต่ 51 - 60 ปี	83	43.46
$\bar{X} = 47.86$ S.D. = 8.12		

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคม	จำนวน (n = 191)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	31	16.23
สมรส	147	76.96
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	13	6.81
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.05
ปริญญาตรี	175	91.62
ปริญญาโท	14	7.33
ประสบการณ์ในการสอน		
ตั้งแต่ 1 - 10 ปี	20	10.47
ตั้งแต่ 11 - 20 ปี	43	22.51
ตั้งแต่ 21 - 30 ปี	86	45.03
ตั้งแต่ 31 - 40 ปี	42	21.99
$\bar{X} = 23.74$ S.D. = 9.58		
วิทยฐานะ		
ไม่มี	23	12.04
ครูชำนาญการ	156	81.68
ครูชำนาญการพิเศษ	11	5.76
ครูเชี่ยวชาญ	1	0.52

จากตาราง 2 พบว่า ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของครูส่วนใหญ่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านกำแพงเพชร คิดเป็นร้อยละ 25.65 รองลงมา กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านเขาพระ คิดเป็นร้อยละ 16.75 และกำลังสอนในโรงเรียนวัดเทพขุมนม คิดเป็นร้อยละ 15.71 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 76.44 และมีเพียงร้อยละ 23.56 ที่เป็นครูผู้ชาย

อายุ พบว่า ครูมีอายุเฉลี่ย 47.86 โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.46 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.65 และมีอายุอยู่ตั้งแต่ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.66 ส่วนอายุที่น้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ 24 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.24

สถานภาพ พบว่า ครูส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 76.96 รองลงมา มีสถานภาพ โสด คิดเป็นร้อยละ 16.23 และสถานภาพแยกกันอยู่/อยู่ร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.81

ระดับการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.62 รองลงมา มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 7.33 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.05

ประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน ตั้งแต่ 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.03 รองลงมา มีประสบการณ์สอน ตั้งแต่ 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.51 และมีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 31 - 40 คิดเป็น 21.99 ส่วนประสบการณ์สอนที่น้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.47

วิทยฐานะ พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นครูชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 81.68 รองลงมา ไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 12.04 และเป็นครูชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 5.76

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางด้านการเรียนการสอน

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการเรียนการสอน	จำนวน (n = 191)	ร้อยละ
ช่วงชั้นที่สอน		
ช่วงชั้นที่ 1	93	48.69
ช่วงชั้นที่ 2	98	51.31
จำนวนวิชาที่สอน		
1 วิชา	51	26.70
2 วิชา	69	36.13
3 วิชา	34	17.80
4 วิชา	26	13.61
5 วิชา	7	3.66
8 วิชา	4	2.09

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปทางการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปทางการเรียนการสอน		จำนวน (n = 191)	ร้อยละ
กลุ่มสาระวิชา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ที่สอน	ภาษาไทย	83	18.69
	คณิตศาสตร์	86	19.37
	วิทยาศาสตร์	61	13.74
	สังคมศึกษาฯ	61	13.74
	สุขศึกษาและพลศึกษา	34	7.66
	ศิลปะ	30	6.76
	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	54	12.16
	ภาษาต่างประเทศ	35	7.88
จำนวนชั่วโมงที่สอน			
	1 - 5 ชั่วโมง	4	2.09
	6 - 10 ชั่วโมง	2	1.05
	11 - 15 ชั่วโมง	19	9.95
	16 - 20 ชั่วโมง	129	67.54
	21 - 25 ชั่วโมง	37	19.37
งาน/หน้าที่พิเศษ			
	มี	163	85.34
	ไม่มี	28	14.66

จากตาราง 4 พบว่า ข้อมูลทั่วไปทางการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่กำลังสอนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 51.31 และช่วงชั้นที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 48.69

จำนวนวิชาที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนจำนวน 2 วิชา คิดเป็นร้อยละ 36.13 รองลงมาสอนจำนวน 1 วิชา คิดเป็นร้อยละ 26.70 และสอนจำนวน 3 วิชา คิดเป็นร้อยละ 17.80

กลุ่มสาระวิชาที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.37 รองลงมาสอนกลุ่มวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 18.69 และสอนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศึกษาฯ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.74 ส่วนกลุ่มวิชาที่ครูสอนน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิชาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 6.76

จำนวนชั่วโมงที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนจำนวน 16 - 20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 67.54 รองลงมาสอนจำนวน 21 - 25 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 19.37 และสอนจำนวน 11 - 15 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 9.95 ส่วนจำนวนชั่วโมงที่ครูสอนน้อยที่สุด คือ 6 - 10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 1.05

งาน/หน้าที่พิเศษ พบว่า ครูส่วนใหญ่ มีงาน/หน้าที่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 85.34 มีเพียง 14.66 เท่านั้นที่ไม่มีงาน/หน้าที่พิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน การใช้แหล่งสารสนเทศด้านการเรียนการสอน และวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประมาณค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีการใช้ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีการใช้ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการใช้ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีการใช้ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	มีการใช้ในระดับมากที่สุด

ปรากฏผลดังตาราง 4 - 13

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สารสนเทศในภาพรวม

รายการด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การใช้สารสนเทศ
1. ด้านการใช้สารสนเทศ	2.83	0.54	ปานกลาง
2. ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.66	0.60	ปานกลาง
3. ด้านวิธีการใช้สารสนเทศ	3.18	0.74	ปานกลาง
รวม	2.84	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ในภาพรวมครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวิธีการใช้สารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 รองลงมาคือ ด้านการใช้สารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 และด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ มีการใช้แหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ตามสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์

การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. หนังสือเรียน	82 (42.93)	77 (40.31)	29 (15.18)	3 (1.57)	0 (0.00)	4.25	0.77	มาก
2. หนังสืออ่านประกอบ	28 (14.66)	111 (58.12)	38 (19.90)	12 (6.28)	2 (1.05)	3.79	0.81	มาก
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม	26 (13.61)	77 (40.31)	65 (34.03)	21 (10.99)	2 (1.05)	3.54	0.90	มาก
4. หนังสืออ้างอิงเป็นพจนานุกรม	14 (7.33)	53 (27.75)	69 (36.13)	42 (21.99)	13 (6.81)	3.07	1.03	ปานกลาง
5. เอกสารคำสอน	11 (5.76)	63 (32.98)	65 (34.03)	38 (19.90)	14 (7.33)	3.10	1.02	ปานกลาง
6. เอกสารประชุมทางวิชาการ	5 (2.62)	43 (22.51)	85 (44.50)	40 (20.94)	18 (9.42)	2.88	0.95	ปานกลาง
7. หนังสือคู่มือหลักสูตร	44 (23.04)	90 (47.12)	43 (22.51)	12 (6.28)	2 (1.05)	3.85	0.88	มาก
8. หนังสือพิมพ์	13 (6.81)	78 (40.84)	71 (36.65)	24 (12.57)	6 (3.14)	3.36	0.90	ปานกลาง
9. วารสาร	4 (2.09)	55 (28.80)	86 (45.03)	34 (17.80)	12 (6.28)	3.03	0.90	ปานกลาง
10. จุลสาร	1 (0.52)	33 (17.28)	91 (47.64)	48 (25.13)	18 (9.42)	2.74	0.87	ปานกลาง
11. สารคดี	1 (0.52)	50 (26.18)	84 (43.98)	41 (21.47)	15 (7.85)	2.90	0.90	ปานกลาง

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ (ต่อ)

การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12. นวนิยาย	1 (0.52)	33 (17.28)	64 (33.51)	67 (35.08)	26 (13.61)	2.56	0.95	ปานกลาง
13. เรื่องสั้น	6 (3.14)	47 (24.61)	72 (37.70)	48 (25.13)	18 (9.42)	2.87	0.99	ปานกลาง
14. ผลงานการวิจัย	4 (2.09)	27 (14.14)	78 (40.48)	63 (32.98)	19 (9.95)	2.65	0.92	ปานกลาง
15. กฤตภาค (ข่าวตีพิมพ์)	5 (2.62)	38 (19.90)	72 (37.70)	55 (28.80)	21 (10.99)	2.74	0.99	ปานกลาง
รวม						3.16	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมครุมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.16$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.25$) รองลงมาคือ หนังสือคู่มือหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.85$) และหนังสืออ่านประกอบ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}= 3.79$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ นวนิยาย มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน
ตามสารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์

การใช้สารสนเทศด้านการเรียน การสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. รูปภาพ	43 (22.51)	94 (49.21)	40 (20.94)	11 (5.76)	3 (1.57)	3.85	0.89	มาก
2. แผนภูมิ	16 (8.38)	83 (43.46)	63 (32.98)	21 (10.99)	8 (4.19)	3.41	0.94	ปานกลาง
3. แผนภาพ	18 (9.42)	82 (42.93)	64 (33.51)	21 (10.99)	6 (3.14)	3.45	0.92	ปานกลาง
4. แผนสถิติ	5 (2.62)	41 (21.47)	79 (41.36)	43 (22.51)	23 (12.04)	2.80	1.00	ปานกลาง
5. ภาพโฆษณา	16 (8.38)	69 (36.13)	60 (31.40)	36 (20.42)	7 (3.66)	3.25	0.99	ปานกลาง
6. แผนที่	0 (0.00)	10 (5.24)	37 (19.37)	45 (23.56)	99 (51.83)	1.78	0.94	น้อย
7. สไลด์	0 (0.00)	2 (1.05)	33 (17.28)	49 (25.65)	107 (56.02)	1.63	0.80	น้อย
8. फिल्मสตริป	0 (0.00)	4 (2.09)	46 (24.08)	50 (26.18)	91 (47.64)	1.81	0.88	น้อย
9. แผ่นโปรงใส	0 (0.00)	8 (4.19)	56 (23.32)	41 (21.47)	86 (45.03)	1.93	0.95	น้อย
10. วัสดุย่อส่วน	3 (1.57)	17 (8.90)	50 (26.18)	42 (21.99)	79 (41.36)	2.07	1.08	น้อย
11. ภาพยนตร์	6 (3.14)	35 (18.32)	74 (38.74)	43 (22.51)	33 (17.28)	2.68	1.06	ปานกลาง
12. วิดิทัศน์	13 (6.81)	34 (17.80)	69 (36.13)	44 (23.04)	31 (16.23)	2.76	1.13	ปานกลาง
13. วัสดุบันทึกเสียง	4 (2.06)	36 (20.42)	45 (23.56)	37 (19.37)	66 (34.55)	2.36	1.21	น้อย
14. ลูกโลก	4 (2.09)	20 (10.47)	67 (35.08)	41 (21.47)	59 (30.89)	2.31	1.08	น้อย
15. หุ่นจำลอง	25 (13.03)	62 (32.46)	72 (37.70)	13 (6.81)	19 (9.95)	3.32	1.10	ปานกลาง
รวม						2.63	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ในภาพรวมครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ รูปภาพ มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมาคือ แผนภาพ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) และแผนภูมิ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ สไลด์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.68$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามสารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์	7 (3.66)	36 (18.85)	74 (38.74)	41 (21.47)	33 (17.28)	2.70	1.08	ปานกลาง
2. อินเทอร์เน็ต	11 (5.76)	33 (17.28)	77 (40.31)	37 (19.37)	33 (17.28)	2.75	1.11	น้อย
3. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - MAIL)	0 (0.00)	4 (2.09)	41 (21.47)	56 (29.32)	30 (17.28)	1.79	0.85	น้อย
4. รายการวิทยุ	3 (1.57)	20 (10.47)	52 (27.23)	56 (29.32)	60 (31.41)	2.21	1.05	น้อย
5. โทรสาร	1 (0.52)	7 (3.66)	41 (21.47)	55 (28.80)	87 (45.55)	1.85	0.92	น้อย
6. สื่อผสม (MULTIMEDIA)	7 (3.366)	21 (10.99)	56 (29.32)	43 (22.51)	64 (33.51)	2.29	1.15	น้อย
7. เคมเบิลทีวี	1 (0.52)	8 (4.17)	34 (17.80)	47 (24.61)	101 (52.88)	1.75	0.93	น้อย
รวม						2.19	0.76	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.19$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.75$) รองลงมาคือ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.70$) และสื่อผสม (MULTIMEDIA) มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.29$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ เคเบิลทีวี มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.75$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศบุคคล

การใช้สารสนเทศตามแหล่งสารสนเทศบุคคล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. เพื่อนร่วมงาน	24 (12.57)	59 (30.89)	84 (43.98)	14 (7.33)	10 (5.24)	3.38	0.98	ปานกลาง
2. สมาชิกในครอบครัว	11 (5.76)	49 (25.65)	79 (41.36)	33 (17.28)	19 (9.95)	3.00	1.03	ปานกลาง
รวม						3.19	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ในภาพรวมครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศบุคคล มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ เพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

การใช้สารสนเทศตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. วิทยู	18 (9.42)	58 (30.37)	63 (32.98)	32 (16.75)	20 (10.47)	3.12	1.12	ปานกลาง
2. ทีวี	42 (21.99)	83 (43.46)	47 (24.61)	11 (5.76)	8 (4.19)	3.73	1.00	มาก
3. หนังสือพิมพ์	29 (15.18)	86 (45.03)	58 (30.37)	14 (7.33)	4 (2.09)	3.64	0.90	มาก
4. นิตยสาร	12 (6.28)	54 (28.27)	83 (43.46)	28 (14.66)	14 (7.33)	3.12	0.98	ปานกลาง
5. วารสาร	12 (6.28)	46 (24.08)	83 (43.46)	35 (18.32)	15 (7.85)	3.03	1.00	ปานกลาง
รวม						3.33	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ ทีวี มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และนิตยสาร มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ วารสาร มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ

การใช้สารสนเทศตามแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ห้องสมุดโรงเรียน	75 (39.27)	78 (40.84)	29 (15.18)	3 (1.57)	6 (3.14)	4.12	0.94	มาก
2. ห้องสมุดประชาชน	5 (2.62)	9 (4.17)	61 (31.94)	46 (24.08)	70 (36.65)	2.13	1.05	น้อย
3. หอสมุดมหาวิทยาลัย	3 (1.57)	3 (1.57)	37 (19.37)	42 (21.99)	106 (55.50)	1.72	0.94	น้อย
4. หอสมุดแห่งชาติ	1 (0.52)	1 (0.52)	24 (12.57)	34 (17.80)	131 (68.59)	1.47	0.77	น้อยที่สุด
5. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ	2 (1.05)	13 (6.81)	31 (16.23)	37 (19.37)	108 (56.54)	1.76	1.02	น้อย
6. สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ	0 (0.00)	3 (1.57)	40 (20.94)	43 (22.51)	105 (54.97)	1.69	0.85	น้อย
7. ส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ	2 (1.05)	11 (5.76)	55 (28.80)	46 (24.08)	77 (40.31)	2.03	1.01	น้อย
8. สำนักงานสถิติแห่งชาติ	1 (0.52)	3 (1.57)	25 (13.09)	49 (25.65)	113 (59.16)	1.59	0.82	น้อย
9. ร้านจำหน่ายหนังสือ	18 (9.42)	50 (26.18)	73 (38.22)	31 (16.23)	19 (9.95)	3.09	1.09	ปานกลาง
10. สารสนเทศส่วนตัว	5 (2.62)	28 (14.66)	87 (45.55)	29 (15.18)	42 (21.99)	2.61	1.07	ปานกลาง
รวม						2.22	0.62	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า ในภาพรวมครุมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.22$) โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ ห้องสมุดโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ ร้านจำหน่ายหนังสือมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) และสารสนเทศส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ หอสมุดแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.47$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน
ด้านวิธีการใช้สารสนเทศชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การใช้สารสนเทศด้านการเรียน การสอนชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. เสนอสารสนเทศแล้วสรุปให้ นักเรียนฟัง	10 (5.24)	62 (32.46)	84 (43.98)	27 (14.14)	8 (4.19)	3.20	0.90	ปาน กลาง
2. เสนอสารสนเทศแล้วให้ นักเรียนสรุป	8 (4.19)	57 (29.19)	93 (48.69)	21 (10.99)	12 (6.28)	3.15	0.90	ปาน กลาง
3. เสนอสารสนเทศแล้วตั้งคำถาม ให้นักเรียนตอบ	16 (8.38)	71 (37.17)	79 (41.36)	17 (8.90)	8 (4.19)	3.37	0.91	ปาน กลาง
4. เสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียน ตั้งคำถามให้ครูตอบ	0 (0.00)	32 (16.75)	76 (39.79)	53 (27.75)	30 (15.71)	2.58	0.95	ปาน กลาง
รวม						3.07	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านเรียนการสอนชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) รองลงมาคือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วสรุปให้นักเรียนฟัง มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) และรายการเสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียนสรุปมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามให้ครูตอบ มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน
ด้านวิธีการใช้สารสนเทศชั้นดำเนินการสอน

การใช้สารสนเทศด้านการเรียน การสอนชั้นดำเนินการสอน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. การใช้สารสนเทศเสนอเนื้อหา ของบทเรียน	12 (6.28)	77 (40.31)	79 (41.36)	14 (7.33)	9 (4.17)	3.36	0.89	ปาน กลาง
2. การใช้สารสนเทศเป็นข้อมูล เพิ่มเติมจากบทเรียน	14 (7.33)	81 (42.41)	70 (36.65)	16 (8.38)	10 (5.24)	3.38	0.93	ปาน กลาง
3. การใช้สารสนเทศเป็นตัวอย่าง ประกอบการอธิบายหรือบรรยาย บทเรียน	13 (6.81)	78 (4.84)	73 (38.22)	16 (8.38)	11 (5.76)	3.35	0.94	ปาน กลาง
รวม						3.36	0.85	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนชั้นดำเนินการสอน
ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) โดยรายการใช้ที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือ รายการใช้สารสนเทศเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากบทเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่
ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาคือ รายการใช้สารสนเทศเสนอเนื้อหาของบทเรียน มี
ค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) และรายการใช้สารสนเทศเป็นตัวอย่าง
ประกอบการอธิบายหรือบรรยายบทเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.35$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน
ด้านวิธีการใช้สารสนเทศขั้นสรุปและประเมินผล

การใช้สารสนเทศด้านการเรียน การสอนขั้นสรุปและประเมินผล	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. การใช้สารสนเทศสรุปเนื้อหา บทเรียน	13 (6.81)	53 (27.75)	89 (46.60)	25 (13.09)	11 (5.)	3.17	0.94	ปาน กลาง
2. การใช้สารสนเทศเพื่อกำหนด คำถามสำหรับประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน	8 (4.19)	57 (29.19)	93 (48.69)	21 (10.99)	12 (6.28)	3.21	0.90	ปาน กลาง
3. การใช้สารสนเทศเพื่อเป็นหลัก ในการเฉลย	16 (8.38)	71 (37.17)	79 (41.36)	17 (8.90)	8 (4.19)	2.99	0.93	ปาน กลาง
รวม						3.13	0.86	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนขั้นสรุปและประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) โดยรายการใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายการใช้สารสนเทศเพื่อกำหนดคำถามสำหรับประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมาคือ รายการใช้สารสนเทศสรุปเนื้อหาบทเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และรายการใช้สารสนเทศเพื่อเป็นหลักในการเฉลย มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับ

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ความต้องการใช้สารสนเทศสิ่งตีพิมพ์ ความต้องการใช้สารสนเทศสิ่งไม่ตีพิมพ์ และความต้องการใช้สารสนเทศเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประมาณค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 1.61 หมายถึง มีความต้องการใช้ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.62 – 2.77 หมายถึง มีความต้องการใช้ในระดัปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.78 ขึ้นไป หมายถึง มีความต้องการใช้ในระดั้มาก

ปรากฏผลดังตาราง 14 - 17

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการใช้สารสนเทศในภาพรวม

รายการด้านความต้องการใช้ สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการใช้ สารสนเทศ
1. ประเภทสิ่งตีพิมพ์	3.48	0.76	มาก
2. ประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	3.17	0.83	มาก
3. ประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	3.11	0.90	มาก
รวม	3.29	0.75	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ในภาพรวมครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดั้มาก ($\bar{X} = 3.29$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้มากที่สุดคือ สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดั้มาก ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมาคือ สารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดั้มาก ($\bar{X} = 3.17$) และสารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดั้มาก ($\bar{X} = 3.11$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอนตามประเภทสารสนเทศสิ่งตีพิมพ์

ความต้องการใช้สารสนเทศ ประเภทสิ่งตีพิมพ์	มาก ที่สุด	มาก มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. หนังสือเรียน	91 (47.64)	61 (31.94)	32 (16.75)	5 (2.62)	2 (1.05)	4.23	0.89	มาก
2. หนังสืออ่านประกอบ	65 (34.03)	83 (43.46)	36 (18.85)	6 (3.14)	1 (0.52)	4.07	0.84	มาก
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม	55 (28.80)	86 (45.03)	40 (20.94)	6 (3.14)	4 (2.09)	3.95	0.90	มาก
4. หนังสืออ้างอิงเป็นพจนานุกรม	54 (28.27)	52 (27.23)	54 (28.27)	21 (10.99)	10 (5.24)	3.64	1.18	มาก
5. เอกสารคำสอน	21 (10.99)	77 (40.31)	55 (28.80)	25 (13.09)	13 (6.81)	3.36	1.06	มาก
6. เอกสารประชุมทางวิชาการ	9 (4.17)	70 (36.65)	64 (33.51)	34 (17.80)	14 (7.33)	3.15	1.04	มาก
7. หนังสือคู่มือหลักสูตร	80 (41.88)	59 (30.89)	44 (23.04)	5 (2.62)	3 (1.57)	4.09	0.94	มาก
8. หนังสือพิมพ์	39 (20.42)	85 (42.93)	52 (27.23)	11 (5.76)	7 (3.66)	3.71	0.98	มาก
9. วารสาร	28 (14.66)	63 (32.98)	66 (34.55)	25 (13.09)	9 (4.17)	3.40	1.04	มาก
10. จุลสาร	19 (9.95)	54 (28.27)	73 (38.22)	30 (15.71)	15 (7.85)	3.17	1.06	มาก
11. สารคดี	25 (13.09)	63 (32.98)	70 (36.65)	21 (10.99)	12 (6.28)	3.36	1.05	มาก
12. นวนิยาย	15 (7.85)	26 (13.61)	81 (42.41)	45 (23.56)	24 (12.57)	2.81	1.08	มาก
13. เรื่องสั้น	18 (9.42)	43 (22.51)	69 (36.13)	39 (20.42)	22 (11.52)	2.98	1.13	มาก
14. ผลงานการวิจัย	38 (19.90)	41 (21.47)	66 (34.55)	29 (15.18)	17 (8.90)	3.28	1.20	มาก
15. กฤตภาค (ข่าวตีพิมพ์)	18 (9.42)	45 (23.56)	75 (39.27)	31 (16.23)	22 (11.52)	3.03	1.11	มาก
รวม						3.48	0.76	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ในภาพรวมครุมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$) โดยสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมาคือ หนังสือคู่มือหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) และหนังสืออ่านประกอบ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.07$) ส่วนสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่ครุมีความต้องการใช้น้อยที่สุด คือ นวนิยาย มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.81$)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอนตามประเภทสารสนเทศสิ่งไม่ตีพิมพ์

ความต้องการใช้สารสนเทศ ตามประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. รูปภาพ	69 (36.13)	82 (42.93)	32 (16.75)	4 (2.09)	2 (2.09)	4.09	0.89	มาก
2. แผนภูมิ	46 (24.08)	74 (38.74)	46 (24.08)	15 (7.85)	10 (5.24)	3.69	1.08	มาก
3. แผนภาพ	57 (29.84)	76 (39.79)	41 (21.47)	10 (5.24)	7 (3.66)	3.87	1.02	มาก
4. แผนสถิติ	27 (14.14)	50 (26.18)	63 (32.98)	32 (16.75)	19 (9.95)	3.18	1.17	มาก
5. ภาพโฆษณา	39 (20.42)	52 (27.23)	70 (36.65)	20 (10.47)	10 (5.24)	3.47	1.09	มาก
6. แผนที่	9 (4.71)	39 (20.42)	57 (29.84)	34 (17.80)	52 (27.23)	2.58	1.22	ปานกลาง
7. สไลด์	6 (3.14)	23 (12.04)	72 (37.70)	29 (15.18)	61 (31.94)	2.39	1.15	ปานกลาง
8. फिल्मสตริป	5 (2.62)	38 (19.90)	62 (32.46)	38 (19.90)	48 (25.13)	2.55	1.15	ปานกลาง
9. แผ่นโปร่งใส	14 (7.33)	23 (12.04)	73 (38.22)	30 (15.71)	51 (26.70)	2.58	1.21	ปานกลาง
10. วัสดุย่อส่วน	26 (13.61)	41 (21.47)	64 (33.51)	29 (15.18)	31 (16.23)	3.01	1.25	มาก

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอนตามประเภทสารสนเทศสิ่งไม่ตีพิมพ์ (ต่อ)

ความต้องการใช้สารสนเทศ ตามประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
11. ภาพยนตร์	42 (21.99)	56 (29.32)	59 (30.89)	12 (6.28)	22 (11.52)	3.44	1.23	มาก
12. วิทยุทัศน์	33 (17.28)	51 (26.70)	59 (32.89)	26 (13.61)	22 (11.52)	3.25	1.23	มาก
13. วัสดุบันทึกเสียง	16 (8.38)	53 (27.75)	46 (24.08)	36 (18.85)	40 (20.94)	2.84	1.27	มาก
14. ลูกโลก	20 (10.47)	51 (26.70)	57 (29.84)	30 (15.71)	33 (17.28)	2.97	1.24	มาก
15. หุ่นจำลอง	54 (28.27)	57 (29.84)	53 (27.75)	19 (9.95)	8 (4.19)	3.68	1.11	มาก
รวม						3.17	0.83	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ในภาพรวมครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ รูปภาพ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ แผนภาพ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และแผนภูมิ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่ครูมีความต้องการใช้น้อยที่สุด คือ สไลด์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอนตามประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ความต้องการใช้สารสนเทศ ประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์	42 (21.99)	50 (26.18)	69 (36.13)	16 (8.38)	14 (7.33)	3.47	1.14	มาก
2. อินเทอร์เน็ต	66 (34.55)	43 (22.51)	51 (26.70)	19 (9.95)	12 (6.28)	3.69	1.22	มาก

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอนตามประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)

ความต้องการใช้สารสนเทศ ประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
3. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - MAIL)	17 (8.90)	34 (17.80)	69 (36.13)	34 (17.80)	37 (19.37)	2.79	1.20	มาก
4. รายการวิทยุ	20 (10.47)	48 (25.13)	67 (35.08)	36 (18.85)	20 (10.47)	3.06	1.13	มาก
5. โทรสาร	8 (4.19)	22 (11.52)	81 (42.41)	44 (23.04)	36 (18.85)	2.59	1.05	ปานกลาง
6. สื่อผสม (MULTIMEDIA)	25 (13.09)	60 (31.41)	62 (32.46)	28 (14.66)	16 (8.38)	3.26	1.12	มาก
7. เคเบิลทีวี	19 (9.95)	38 (19.90)	72 (37.70)	28 (14.66)	34 (17.80)	2.90	1.21	มาก
รวม						3.11	0.90	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ในภาพรวมครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.11$) โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) และสื่อผสม (MULTIMEDIA) มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูมีความต้องการใช้น้อยที่สุดคือ โทรสาร มีค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 4.1 การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ โดยหาค่าไคสแควร์ (Chi – Square) ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม

กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านสังคม	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
โรงเรียนที่สังกัด						
โรงเรียนวัดเทพชุมนุม	4	2.09	6	13.61	30	15.71
โรงเรียนบ้านคลองหะ	6	3.14	22	11.52	28	14.66
โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร	7	3.66	42	21.99	49	25.65
โรงเรียนบ้านเขาพระ	7	3.66	25	13.09	31	16.75
โรงเรียนบ้านควนเนียง	0	0.00	25	13.09	25	13.09
โรงเรียนบ้านโคกเมา	2	1.05	25	13.09	27	14.14
รวม	26	13.61	165	86.36	191	100.00
	$\chi^2 = 8.16$		P > 0.15			
เพศ						
ชาย	4	2.09	41	21.47	45	23.56
หญิง	22	11.52	124	64.92	146	76.44
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.12$		P > 0.29			

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม
กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคม	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
อายุ						
ตั้งแต่ 24 – 40 ปี	18	9.42	90	47.12	108	56.54
ตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป	8	4.19	75	36.27	83	43.46
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.97$		P > 0.16			
สถานภาพ						
สมรส	19	9.95	128	67.02	147	76.96
อื่นๆ (โสด แยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง)	7	3.66	37	19.37	44	23.04
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.26$		P > 0.61			
ระดับการศึกษา						
ปริญญาตรี	23	12.04	152	79.58	175	91.62
อื่นๆ (สูง หรือต่ำกว่าปริญญาตรี)	3	1.57	13	6.81	16	8.38
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.39$		P > 0.53			
ประสบการณ์สอน						
ตั้งแต่ 1 – 20 ปี	8	4.19	55	28.80	63	32.98
ตั้งแต่ 21 ขึ้นไป	18	9.42	110	57.59	128	67.02
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.07$		P > 0.80			

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม
กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคม	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
วิทยฐานะ						
ครูชำนาญการ	21	10.99	135	70.68	156	81.68
อื่น ๆ (ไม่มี ครูชำนาญการ พิเศษ ครูเชี่ยวชาญ)	5	2.62	30	15.71	35	18.32
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.02$		$P > 0.90$			

จากตาราง 18 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ กับความต้องการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

โรงเรียน พบว่า โรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.16 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 18.31 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 5$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า โรงเรียนที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

เพศ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.12 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า เพศที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

อายุ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.97 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 12.60 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า อายุที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

สถานภาพ พบว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.26 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า สถานภาพที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.39 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 9.49 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการสอน พบว่า ประสบการณ์ในการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.07 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 12.60 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

วิทยฐานะ พบว่า วิทยฐานะไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.02 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 5.99 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า วิทยฐานะที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4.2 การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระวิชาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน และงาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ โดยหาค่าไคสแควร์ (Chi – Square)ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอน
กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
ช่วงชั้นที่สอน						
ช่วงชั้นที่ 1	12	3.28	81	42.41	93	48.69
ช่วงชั้นที่ 2	14	7.33	84	43.98	98	51.31
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.08$		$P > 0.78$			
จำนวนรายวิชาที่สอน						
1 – 2 วิชา	17	8.90	103	53.93	120	62.83
3 – 4 วิชา	8	4.19	52	27.23	60	21.41
5 – 8 วิชา	1	0.52	10	5.24	11	5.76
รวม	26	13.61	165	86.40	191	100.00
	$\chi^2 = 1.58$		$P > 0.66$			
สอนวิชาภาษาไทย						
สอน	14	7.33	69	36.13	83	43.46
ไม่สอน	12	6.28	96	50.26	108	56.54
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.32$		$P > 0.25$			

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอน
กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
สอนวิชาคณิตศาสตร์						
สอน	10	5.24	76	39.79	86	45.03
ไม่สอน	16	8.38	89	46.60	105	54.97
รวม	26	13.61	165	86.35	191	100.00
	$\chi^2 = 0.52$		P > 0.47			
สอนวิชาวิทยาศาสตร์						
สอน	8	4.19	53	27.75	61	31.94
ไม่สอน	18	9.42	112	58.64	130	68.06
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.02$		P > 0.89			
สอนวิชาสังคมศึกษา ฯ						
สอน	6	3.14	55	28.80	130	68.06
ไม่สอน	20	10.47	110	57.59	130	68.06
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.09$		P > 0.30			
สอนวิชาสุศึกษา และพลศึกษา						
สอน	3	1.57	31	16.23	34	17.80
ไม่สอน	23	12.04	134	70.16	157	82.20
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.81$		P > 0.37			
สอนวิชาศิลปะ						
สอน	4	2.09	26	16.61	30	15.71
ไม่สอน	22	11.52	139	72.77	161	84.29
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.00$		P > 0.96			

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอน
กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	ความต้องการใช้สารสนเทศ				รวม	
	น้อย		มาก		n	ร้อยละ
	n	ร้อยละ	n	ร้อยละ		
สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี						
สอน	8	4.19	46	24.08	54	28.27
ไม่สอน	18	9.42	119	62.30	167	71.73
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 0.09$		$P > 0.76$			
สอนวิชาภาษาอังกฤษ						
สอน	7	3.66	28	14.66	35	18.32
ไม่สอน	19	9.95	167	71.73	156	81.68
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.49$		$P > 0.22$			
จำนวนชั่วโมงสอน						
ตั้งแต่ 6 – 20 ชั่วโมง	2	1.05	60	31.41	62	32.46
อื่น ๆ (ตั้งแต่ 1 – 16 และ 21 – 25 ชั่วโมง)	24	12.57	105	54.97	129	67.54
รวม	26	13.31	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 8.42$		$P < 0.00^{**}$			
งาน/หน้าที่พิเศษ						
มี	24	12.57	139	72.77	163	85.34
ไม่มี	2	1.05	26	13.61	28	14.66
รวม	26	13.61	165	86.39	191	100.00
	$\chi^2 = 1.17$		$P > 0.28$			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่สอนกับความ ต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน สอนวิชาภาษาไทย สอนวิชาคณิตศาสตร์ สอนวิชาวิทยาศาสตร์ สอนวิชาสังคมศึกษาฯ สอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา สอนวิชาศิลปะ สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สอนภาษาต่างประเทศ และงาน/หน้าที่พิเศษ กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายละเอียด มีดังนี้

ช่วงชั้นที่สอน พบว่า ช่วงชั้นที่สอนไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.08 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 6.00 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ช่วงชั้นที่สอนที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

จำนวนวิชาที่สอน พบว่า จำนวนวิชาที่สอนไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.58 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 18.31 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 3$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า จำนวนวิชาที่สอนที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

สอนวิชาภาษาไทย พบว่า ครูที่สอนวิชาภาษาไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.32 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 6.00 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ครูที่สอนวิชาภาษาไทยที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

สอนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.52 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 6.00 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

สอนภาษาต่างประเทศ พบว่า ครูที่สอนภาษาต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.49 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 6.00 เมื่อเปรียบเทียบ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ครูที่สอน ภาษาต่างประเทศที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

จำนวนชั่วโมงที่สอน พบว่า จำนวนชั่วโมงที่สอนมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการใช้ สารสนเทศด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.42 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 13.36 เมื่อเปรียบเทียบระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่ $df = 1$ จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงว่า จำนวนชั่วโมงที่สอนที่ ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน

งาน/หน้าที่พิเศษ พบว่า งาน/หน้าที่พิเศษไม่มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน โดยทำการทดสอบทางสถิติ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.17 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง 6.00 เมื่อเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ $df = 1$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า งาน/หน้าที่พิเศษที่ต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศด้าน การเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครู
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับ
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่
ปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ และปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้
สารสนเทศ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์การประมาณค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ปรากฏผลดังตาราง 20 - 23

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากการใช้สารสนเทศ
ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวม

รายการด้านปัญหาที่เกิดจาก สารสนเทศด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา ใช้สารสนเทศ
1. ปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ	3.21	0.81	ปานกลาง
2. ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ	3.28	0.82	ปานกลาง
3. ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ	2.89	0.69	ปานกลาง
รวม	3.16	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 20 พบว่า ในภาพรวมครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ ด้านปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) รองลงมาคือ ด้านปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) และด้านปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$)

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากประเภทสารสนเทศ

ปัญหาการใช้สารสนเทศ ที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. สารสนเทศมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน	28 (14.66)	69 (36.13)	74 (38.74)	14 (7.33)	6 (3.14)	3.52	0.94	มาก
2. สารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	25 (7.33)	53 (27.75)	92 (48.17)	23 (12.04)	9 (4.71)	3.21	0.92	ปานกลาง
3. สารสนเทศที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3 (6.81)	44 (23.04)	81 (42.41)	39 (20.42)	14 (7.33)	3.02	1.00	ปานกลาง
4. สารสนเทศที่มีอยู่ขาดความต่อเนื่อง	13 (6.81)	54 (28.27)	86 (45.03)	28 (14.66)	10 (5.24)	3.17	0.94	ปานกลาง
5. การจัดหาสารสนเทศเพื่อให้บริการสารสนเทศใหม่ล่าช้า	11 (5.76)	59 (30.89)	79 (41.36)	31 (16.23)	11 (5.76)	3.15	0.96	ปานกลาง
รวม						3.21	0.81	ปานกลาง

จากตาราง 21 พบว่า ในภาพรวมครุมีปัญหามาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามด้านปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการสารสนเทศที่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) รองลงมาคือ รายการสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) และรายการสารสนเทศที่มีอยู่ขาดความต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการสารสนเทศที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$)

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากแหล่งสารสนเทศ

ปัญหาการใช้สารสนเทศ จากประเภทสารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แหล่งสารสนเทศในโรงเรียน								
1. สารสนเทศที่มีบริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ	33 (17.28)	70 (36.65)	57 (29.84)	24 (12.57)	7 (3.66)	3.51	1.04	มาก
2. สารสนเทศไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ต้องการ	17 (8.90)	54 (28.27)	77 (40.31)	33 (17.28)	10 (5.24)	3.18	1.00	ปานกลาง
3. แหล่งสารสนเทศขาดเครื่องมือช่วยค้น	1 (0.52)	20 (10.47)	51 (26.70)	86 (44.11)	9 (4.71)	3.28	1.03	ปานกลาง

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้
สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากแหล่งสารสนเทศ (ต่อ)

ปัญหาการใช้สารสนเทศ จากประเภทสารสนเทศ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
แหล่งสารสนเทศนอกโรงเรียน								
4. แหล่งสารสนเทศอยู่ไกล	29	47	83	23	9	3.34	1.03	ปานกลาง
	(15.18)	(24.61)	(43.46)	(12.04)	(4.71)			
5. ไม่สะดวกในการเข้าใช้ แหล่งสารสนเทศ	36	57	68	19	11	3.46	1.08	ปานกลาง
	(18.85)	(29.84)	(35.60)	(9.95)	(5.76)			
6. ไม่มีสารสนเทศบริการ เพียงพอ	32	50	75	24	10	3.37	1.07	ปานกลาง
	(16.75)	(26.18)	(36.27)	(12.57)	(5.24)			
7. สารสนเทศไม่สอดคล้อง กับเนื้อหาวิชาที่ต้องการ	23	47	95	21	12	3.14	1.02	ปานกลาง
	(12.04)	(17.28)	(49.74)	(10.99)	(6.28)			
8. แหล่งสารสนเทศขาด เครื่องมือช่วยค้น	23	47	90	21	10	3.27	0.99	ปานกลาง
	(12.04)	(24.61)	(47.12)	(10.99)	(5.24)			
แหล่งสารสนเทศส่วนบุคคล								
9. บรรณารักษ์ห้องสมุดมี ความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะ ไม่เพียงพอ	17	50	65	38	21	3.02	1.12	ปานกลาง
	(8.90)	(26.18)	(34.03)	(19.90)	(10.99)			
10. ผู้เชี่ยวชาญในสาขา วิชามีน้อย	24	51	70	37	9	3.23	1.05	ปานกลาง
	(12.57)	(26.70)	(36.65)	(19.37)	(4.71)			
11. ไม่สามารถเข้าถึงตัวผู้ที่มี สารสนเทศที่ต้องการ	31	48	71	32	9	3.31	1.08	ปานกลาง
	(16.23)	(25.13)	(37.17)	(16.75)	(4.71)			
12. ไม่สะดวกในการติดต่อ	31	41	73	37	9	3.25	1.09	ปานกลาง
	(16.23)	(21.47)	(38.22)	(19.37)	(4.71)			
รวม						3.28	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 22 พบว่า ในภาพรวมครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามด้านปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการสารสนเทศที่มีบริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมาคือ รายการไม่สะดวกในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และรายการไม่มีสารสนเทศบริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการบรรณารักษ์ห้องสมุดมีความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะ ไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$)

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่เกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ

ปัญหาการใช้สารสนเทศจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แหล่งสารสนเทศนอกโรงเรียน								
1. ไม่มีเวลาเตรียมการสอนโดยใช้สารสนเทศที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน	17 (8.90)	35 (18.32)	94 (49.21)	38 (19.90)	7 (3.66)	3.09	0.94	ปานกลาง
2. ไม่มีเวลาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	12 (6.28)	38 (19.90)	104 (54.45)	30 (15.71)	7 (3.66)	3.09	0.87	ปานกลาง
3. ต้องใช้เวลามากในการสอนโดยใช้สารสนเทศ	12 (6.28)	38 (19.90)	104 (54.45)	30 (15.71)	7 (3.66)	2.94	0.90	ปานกลาง
4. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้	1 (0.52)	27 (14.14)	98 (51.31)	47 (24.61)	18 (9.42)	2.72	0.84	ปานกลาง
5. สารสนเทศที่โรงเรียนจัดให้ไม่ตรงกับความต้องการ	2 (1.05)	27 (14.14)	105 (54.97)	40 (20.94)	17 (8.90)	2.77	0.84	ปานกลาง
6. ไม่ทราบวิธีค้นหาสารสนเทศ	4 (2.09)	31 (16.23)	87 (45.55)	47 (24.61)	22 (11.52)	2.73	0.94	ปานกลาง
รวม						2.89	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 23 พบว่า ในภาพรวมครูมีปัญหามาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการไม่มีเวลาเตรียมการสอนโดยใช้สารสนเทศที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน และรายการไม่มีเวลาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน ($\bar{x} = 3.09$) รองลงมาคือ รายการต้องใช้เวลามากในการสอนโดยใช้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.94$) และรายการสารสนเทศที่โรงเรียนจัดให้ ไม่ตรงกับความต้องการ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากบริการที่ทางโรงเรียนได้จัดให้ มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในการดำเนินการศึกษาความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ (2) เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ (3) เพื่อศึกษาปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ (4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยโดยใช้รูปแบบวิธีการเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการทำการสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีความต้องการจำเป็นของมนุษย์ สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ประเภทของสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ คุณสมบัติสารสนเทศ บทบาทของสารสนเทศด้านการเรียนการสอน และระบบกระบวนการเรียนการสอนของครูประถม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จากนักคิด นักวิชาการหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น สาลาสินและเซดาร์ (1985) เมอร์ด (1989) กอลลอป (1994) รังสิทธิ์ จับใจนาย (2542) ศศรัณย์ ไม้ดา (2542) ชนภัทร จันทรพิ้ง (2544) เป็นต้น เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคณะครูที่ทำการสอนอยู่ในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในขณะที่ทำการวิจัยและสำรวจข้อมูล (เชิงปริมาณ) โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 191 ท่าน ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยหลังจากตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว พบว่าแบบสอบถามที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้จำนวน 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ตัวแปรปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบด้วย โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และวิทยฐานะ (2) ตัวแปรปัจจัยทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอน งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน และตัวแปรตามในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ซึ่งสามารถวัดตัวแปรได้จาก 3 ด้าน คือ ด้านการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศด้านการเรียนการสอน และด้านวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตอนที่ 3 ความต้องการในการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และตอนที่ 4 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window มีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางการเรียนการสอน ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงด้วยความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลถึงความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา โดยใช้สถิติค่าไคสแควร์ (chi – square)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของครูส่วนใหญ่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านกำแพงเพชร คิดเป็นร้อยละ 25.65 รองลงมา กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านเขาพระ คิดเป็นร้อยละ 16.75 และกำลังสอนในโรงเรียนวัดเทพหมุมนุม คิดเป็นร้อยละ 15.71 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 76.44 และมีเพียงร้อยละ 23.56 ที่เป็นครูผู้ชาย อายุ พบว่าครูมีอายุเฉลี่ย 47.86 โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 51 - 60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 43.46 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.65 และมีอายุอยู่ตั้งแต่ 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.66 ส่วนอายุที่น้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ 24 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.24 สถานภาพ พบว่า ครูส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 76.96 รองลงมา มี

สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 16.23 และสถานภาพแยกกันอยู่/อย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.81 ระดับการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.62 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 7.33 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.05 ประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน ตั้งแต่ 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.03 รองลงมามีประสบการณ์สอน ตั้งแต่ 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.51 และมีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 31 - 40 คิดเป็น 21.99 ส่วนประสบการณ์สอนที่น้อยที่สุด คือ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.47 วิทยฐานะ พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นครูชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 81.68 รองลงมาไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 12.04 และเป็นครูชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 5.76 ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของครู พบว่า ส่วนใหญ่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนบ้านกำแพงเพชร มีอายุเฉลี่ย 47.86 โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ตั้งแต่ 51 - 60 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอน ตั้งแต่ 21 - 30 ปี และมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการ

2. ข้อมูลทั่วไปทางการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่กำลังสอนอยู่ใน ช่วงชั้นที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 51.31 และช่วงชั้นที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 48.69 จำนวนวิชาที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนจำนวน 2 วิชา คิดเป็นร้อยละ 36.13 รองลงมาสอนจำนวน 1 วิชา คิดเป็นร้อยละ 26.70 และสอนจำนวน 3 วิชา คิดเป็นร้อยละ 17.80 กลุ่มสาระวิชาที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.37 รองลงมาสอนกลุ่มวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 18.69 และสอนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศึกษาฯ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.74 ส่วนกลุ่มวิชาที่ครูสอนน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิชาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 6.76 จำนวนชั่วโมงที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนจำนวน 16 - 20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 67.54 รองลงมาสอนจำนวน 21 - 25 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 19.37 และสอนจำนวน 11 - 15 ชั่วโมง คิดเป็น ร้อยละ 9.95 ส่วนจำนวนชั่วโมงที่ครูสอนน้อยที่สุด คือ 6 - 10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 1.05 งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานที่สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ มีงาน/หน้าที่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 85.34 มีเพียง 14.66 เท่านั้นที่ไม่มีงาน/หน้าที่พิเศษ

3. ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มากที่สุดคือ ด้านวิธีการใช้สารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการใช้สารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ มีการใช้แหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า

3.1 ด้านวิธีการใช้สารสนเทศ

3.1.1 ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านเรียนการสอนชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ในภาพรวมมีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ รองลงมาคือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วสรุปให้นักเรียน

ฟัง และรายการเสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียนสรุป ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายการเสนอสารสนเทศแล้วนักเรียนตั้งคำถามให้ครูตอบ

3.1.2 ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนชั้นดำเนินการสอน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รายการใช้สารสนเทศเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากบทเรียน รองลงมาคือ รายการใช้สารสนเทศเสนอเนื้อหาของบทเรียน และรายการใช้สารสนเทศเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือบรรยายบทเรียน

3.1.3 ครูมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนชั้นสรุปและประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รายการใช้สารสนเทศเพื่อกำหนดคำถามสำหรับประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ รองลงมาคือ รายการใช้สารสนเทศสรุปเนื้อหาบทเรียน และรายการใช้สารสนเทศเพื่อเป็นหลักในการเฉลย

3.2 ด้านการใช้สารสนเทศ

3.2.1 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน รองลงมาคือ หนังสือคู่มือหลักสูตร และหนังสืออ่านประกอบ ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ นวนิยาย

3.2.2 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ รูปภาพ รองลงมาคือ แผนภาพ และแผนภูมิ ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ สไลด์

3.2.3 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีการใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม (Multimedia) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ เคเบิลทีวี

3.3 ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ

3.3.1 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศบุคคล มีการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ เพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ สมาชิกครอบครัว

3.3.2 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน มีการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ ทีวี รองลงมาคือ

หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ วารสาร

3.3.3 ครูมีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนด้านการใช้แหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อย โดยแหล่งสารสนเทศที่มีการใช้มากที่สุดคือ ห้องสมุด โรงเรียน รองลงมาคือ ร้านจำหน่ายหนังสือมีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ และสารสนเทศส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนแหล่งสถาบันบริการสารสนเทศที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ หอสมุดแห่งชาติ

4. ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สารสนเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก และสารสนเทศประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก พบว่า

4.1 ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสิ่งตีพิมพ์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก โดยสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน รองลงมาคือ หนังสือคู่มือหลักสูตร และหนังสืออ่านประกอบ ส่วนสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ที่ครูมีความต้องการใช้น้อยที่สุด คือ นวนิยาย

4.2 ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่มีการใช้มากที่สุดคือ รูปภาพ รองลงมาคือ แผนภาพและแผนภูมิ ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ที่ครูมีความต้องการใช้น้อยที่สุด คือ สไลด์

4.3 ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความต้องการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับมาก โดยสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม (Multimedia) ส่วนสารสนเทศด้านการเรียนการสอนประเภทเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูมีความต้องการใช้น้อยที่สุด คือ โทรสาร

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน พบว่า

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิชฐานะ กับความต้องการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่สอนกับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน สอนวิชาภาษาไทย สอนวิชาคณิตศาสตร์ สอนวิชาวิทยาศาสตร์ สอนวิชาสังคมศึกษาฯ สอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา สอนวิชาศิลปะ สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สอนภาษาต่างประเทศ และงาน/หน้าที่พิเศษ กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน มีปัญหาของการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ *ด้านปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ* มีปัญหาจากการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ *ด้านปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ* มีปัญหาจากการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง และ*ด้านปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ* มีปัญหาจากการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า

6.1 ครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามด้านปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ มีปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการสารสนเทศที่มีบริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาคือ รายการไม่สะดวกในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ และรายการไม่มีสารสนเทศบริการเพียงพอ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการบรรณารักษ์ห้องสมุดมีความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะไม่เพียงพอ

6.2 ครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนตามด้านปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ มีปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการสารสนเทศมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน มีปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน รองลงมาคือ รายการสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย และรายการสารสนเทศที่มีอยู่ขาดความต่อเนื่อง ส่วนรายการที่มีปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการสารสนเทศที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน

6.3 ครูมีปัญหาจากการการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ มีปัญหาของการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีปัญหาจากการใช้มากที่สุดคือ รายการไม่มีเวลาเตรียมการสอน โดยใช้สารสนเทศที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน และรายการไม่มีเวลาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม รองลงมาคือ รายการต้องใช้เวลามากในการสอนโดยใช้สารสนเทศ และรายการสารสนเทศที่โรงเรียนจัดให้ ไม่ตรงกับความต้องการ ส่วนรายการที่มีปัญหาจากการใช้น้อยที่สุดคือ รายการไม่ได้รับความช่วยเหลือ/ความร่วมมือจากบริการที่ทางโรงเรียนได้จัดให้

อภิปรายผล

ในการศึกษา ความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่ ครูมีการใช้สารสนเทศในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การใช้สารสนเทศของครูเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่มีความรู้ในเรื่องการใช้สารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยส่งผลให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้สารสนเทศ ดังนั้นจึงทำให้การใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคูลเทอ (1991: 362) ต้องการสารสนเทศจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกับความต้องการอย่างอื่น เนื่องจากสารสนเทศสามารถเปลี่ยนสถานะเป็นความรู้ได้ก็ต่อเมื่อมีการตีความหมายจากสารสนเทศนั้น เรียกกระบวนการนี้ว่า กระบวนการสร้างความหมายแบบเชิงรุก (Active Meaning-Building Process) ที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้ได้ซึมซับความรู้ที่ได้รับจากการตีความหมายของสารสนเทศ เมื่อความรู้ถูกดูดซึมซับไป อาจจะก่อให้เกิดความต้องการข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งทั้งสภาวะความรู้ของผู้ใช้และสภาวะของความต้อการนี้ จะมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริโณม พิเศษบุญเกียรติ (2538) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้สารสนเทศในการสอนสังคมศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังคมศึกษา จำนวน 125 คน

2. ความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในสภาพความเป็นจริงภาระงานที่ตนเองรับผิดชอบนั้น ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะงานสอนจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับสารสนเทศ อีกทั้ง ครูมีความคิดว่าสารสนเทศสามารถแทนได้ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเห็นเป็นนามธรรมมากกว่า และยังทำให้ตนเองดูทันสมัย ทันต่อเทคโนโลยี ข่าวสาร และหลีกเลี่ยงที่จะใช้สารสนเทศที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดอร์วิน (1992 : 66) กล่าวว่า ความต้องการข้อมูลข่าวสารจะเกิดขึ้นเมื่อมีการตีความหมายของข้อมูลดิบที่อยู่ในรูปของข้อเท็จจริงที่บรรจุอยู่ในหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ ออกมาเป็นข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ผู้ใช้จะใช้

ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการนำมาเชื่อมต่อช่องว่าง (Gap – Bridging) ให้กับชีวิต ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถช่วยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ และยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัย ระเบียบ ศุภวีรี (2538) ศึกษาเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคณะ ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ใช้สารสนเทศด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการสอนมากที่สุด โดยคณาจารย์จำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในรูปแบบหนังสือตำราในระดับมาก และสอดคล้องกับ นพรัตน์ วรรณคำ (2540) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัย ขอนแก่น อยู่ระหว่างการจัดทำแผนแม่บทให้ชัดเจน มีการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านนักศึกษา ผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึงการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่า ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ การดำเนินงานส่วนใหญ่ขาดแผนที่ดี ขาดการกำกับติดตามและประเมินผลความต้องการในการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าในภาพปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยด้านการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์ กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยด้านการเรียนการสอนของครูนั้นมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน เพราะในสภาพความเป็นจริงนั้น การศึกษาครั้งนี้ศึกษา เฉพาะกรณีโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งอาจมีการใช้สารสนเทศที่ไม่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ ทางด้านสังคม และปัจจัยด้านการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์ กับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริจูดา สิทธิสุนัน (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่าการใช้ปานกลางใช้หนังสือตำราเรียนในระดับมากและใช้หนังสือนวนิยายในระดับน้อย ความต้องการใช้สารสนเทศมีความต้องการใช้สิ่งพิมพ์ ในระดับมาก โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้รูปภาพ / ภาพถ่ายสูงสุด ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้แผนที่สูงสุด ด้านแหล่งสารสนเทศ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าครูสังคมศึกษาที่สอน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่ครูมีปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสารสนเทศได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ความรู้ของครูยังถูกจำกัดด้วยความรู้ที่ไม่ได้พัฒนาศักยภาพ แต่ทั้งที่จริงทางโรงเรียนก็มีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพของครู อีกทั้งในปัจจุบันของสื่อสารสนเทศมีการใช้ทางเครือข่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ส่งมายังโรงเรียน ดังนั้นปัญหาการใช้สารสนเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสิทธิ์ จัปใจนาย (2542) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ใน 6 ด้านคือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูลการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและด้านการนำข้อมูลไปใช้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 171 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำข้อมูลไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูลด้านการตรวจสอบข้อมูล และด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนภัทร จันทร์เพ็ง (2544) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในโรงพยาบาล อำเภอลาด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ได้มีการศึกษาสภาพด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ด้านโปรแกรมการใช้งานและด้านบุคลากรพบว่า มีปัญหาการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร ด้านความต้องการ บุคลากรต้องการให้เพิ่มระดับความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องการให้มีการปรับปรุง โปรแกรมบริหารงานให้มีคุณภาพและครอบคลุมงานต่างๆ ต้องการให้มีการจัดอบรมทบทวนความรู้เรื่องการใช้โปรแกรมบริหารงานและจัดอบรมการใช้โปรแกรมใหม่ๆอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนในการสนับสนุน/ส่งเสริมการจัดการสารสนเทศด้านการเรียนการสอน พร้อมทั้งแนวทางกำหนดแผนการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอน และควรมีการบรรจุลงในนโยบายของโรงเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ให้มีความหลากหลาย และเพื่อนำไปสู่การนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1. โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการอบรมประจำโรงเรียนให้กับครูผู้สอนเพื่อพัฒนาศักยภาพให้สามารถใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน
2. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนในด้านการนำสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ไปใช้เพื่อประกอบการสอนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก ควรให้มีการอบรมเรื่องการนำสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ไปใช้ประกอบการสอน เพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมากไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษา เพียงขนาดเดียวเท่านั้น คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ จึงควรมีการศึกษาเรื่องนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้มีการศึกษาและเปรียบเทียบในโรงเรียนที่มีขนาดที่มีความแตกต่างกัน
2. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปกติ จึงอาจจะมีความแตกต่างทางด้านปัจจัย กับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย โรงเรียนที่อยู่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ที่เป็นกรณีเฉพาะพื้นที่ ควรมีการศึกษาเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์
3. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาพการใช้ ความต้องการใช้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การสร้างสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดการนำไปใช้กับผู้อื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. (2537). ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา
พ.ศ. 2529 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ :
กรมอาชีวศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา)
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2545). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารของประเทศไทย (พ.ศ. 2545 – 2549). [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2540). ทัศนะไอที. กรุงเทพฯ : กระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2546). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2547-2549).
[ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2538). เทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน.
- จิราภรณ์ รักษาแก้ว. สารสนเทศในเอกสารชุดการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : นำกัการพิมพ์.
- จำลอง อติกุล. (2531). ศัพท์ทางการติดตามและประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ :
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จุฑามาศ ถึงนาค. (2539). การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์ สาขาศิลปะและการ
ออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนภัทร จันทร์เพ็ญ. (2544). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ในโรงพยาบาลพล อำเภอลด
จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ระเบียบ สุภวี. (2538). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2540). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. อาทิตย 1053 (15-21) : 32-33.
- สิริธิดา สิทธิสุนัน. (2541). การใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สิริโฉม พิเศษบุญเกียรติ. (2539). สภาพปัญหาการใช้สารสนเทศการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อำรุง จันทวานิช. (2540). การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคน (1). อาทิตย 1057(12 – 18 กันยายน) : 38:39.
- Dervin, Brenda. 1992. From the Mind's Eye of the User: The Sense - Making Qualitative – Quantitative Methodology. In Qualitative Research in Information Management, ed. J. D. Glazier and R. R. Powell, 61-48. Englewood, Colorado: Libraries Unlimited.
- ชัยวัฒน์ บุญศิริวนนท์. (2532). การพัฒนารูปแบบของการจัดระบบสารสนเทศเพื่อวางแผนอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมพล ศฤงคารศิริ. (2540). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ **Management Information Systems**. กรุงเทพฯ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ณรงค์ บุญมี. (2533) . ผู้บริหารกับการตัดสินใจ. วารสารบริหารการศึกษา, 1(5), 32-37.
- ทักษิณา สนวนานนท์. (2530). คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ทวีศักดิ์ ก่ออนันตกุล. (2541). เทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ. กรุงเทพฯ ฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- ธนา จินดาวัฒน์. (2534). การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นพรัตน์ วรรณคำ. (2540). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญคงศิลป์ วานมนตรี. (2539). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาพร บรรยงค์. (2540). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานสาธารณสุขระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประยูร อาษานาม. (2534). คู่มือวิจัยทางการศึกษา. ขอนแก่น : แก่นคำออฟเซ็ท.
- พิชิต สุขเจริญพงษ์. (2532). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- รังสิทธิ์ จัปใจนาย. (2542). ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : เจริญอักษร.
- วาสนา จุฑานันท์. (2540). การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรัณย์ ไม้ดา. (2542). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสาธารณสุข ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร สาเกทอง. (2529). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2537). สารสนเทศ ศธ.2537. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

- _____. (2546). **แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2547 – 2549)**. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- ตำราญ สำราญณรงค์. (2535). **ปัญหาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 7**. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนุภาพ บุญชัย. (2536). **การศึกษาระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำรุง จันทวานิช และเจษฎ์ อนุธรรมมงคล. (2530). **รวมบทความเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อำรุง จันทวานิช, ภาณุรัตน์ รัตยาภาส และเจษฎ์ อนุธรรมมงคล. (2529). **สารสนเทศเพื่อการวางแผนและการวางแผนและการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด หน่วยที่ 5**. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทำปกเจริญพล.
- Yilmaz ari. (2543). **การศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Byrd, Richard Kenneth. 1989. **Computer technology for executive decision making in urban public education division in Virginia**. Ph.D. diss, Old Dominion University.
- Conwill, Doris Lynn. 1989. **A Study of administrators' attitudes concerning the technical use and decision-making use of administrative computer systems in colleges of education in the southern united states**. Ph.D. diss, The University of Alabama
- Gollop, Claudia Joyce. 1974. **Health information seeking behavior of Urban, Older, African American Women (Older women, Urban Woman)**. Dissertation Abstracts International 54(May) : 3250-A.
- Hiland, Leah Fern. 1974. **Information Needs and the Use of Information System by Social Studies Teachers in Six Secondary Schools**. International Dissertation Abstracts 34 (January) : 4299-A.

- Lolley, John Louis. 1978. **Use of instruction resources by community junior college occupational instructors.** Dissertation Abstracts International 39 (November): 1172-1173a.
- Olsen, Kenneth R. 1976. **Information Needs of Personnel Implementing Diagnostic Prescriptive Procedures with Handicap Students.** Dissertation Abstract International 37(August) : 919-920
- Rzasa, Philip V., and John H Moriarty. 1970. **The types and needs of academic library users : A case study of 6,568 response.** College & Research Libraries 31 (November) : 403-407.
- Salasin, J. and T. Ceder. 1985. **Information seeking behavior in an Applied Search/service delivery setting.** Journal of the American Society for Information Science 26(March): 94-102.
- Summer, E. G., J., Matheson, and R. Conry. 1983. **The effect of professional seeking behavior on the use of information sources by educators.** Journal of the American Society for Information Science 34 (January) : 75-85.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม

1.ดร.ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์	ประธานสถาบันพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพครู
สถาบันพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพครู (สศค.)
สำนักงานภาคใต้
2.ผศ.ดร.ศรีสุพร ช่างสกุล	อาจารย์ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3.คุณอำนวย เจริญศรี	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดทุ่งลุงมิตรภาพที่ 198
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

ภาคผนวก ข

ที่ ศธ 0521.1.1179/

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ปณ.80 ต.หาดใหญ่

อ. หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

1 มกราคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ศึกษาและเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ (เลขที่-)

เนื่องด้วย นายรุจิกร จันทะโร รหัสนักศึกษา 4892020 กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการพัฒนามนุษย์และสังคม ภาคปกติ สังกัดภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครู ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่” (ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท โดยเหตุนี้ นายรุจิกร จันทะโร มีความจำเป็นต้องเข้าไปศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนของท่าน

ในการนี้ ภาควิชาสารัตถศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายรุจิกร จันทะโร เข้าไปศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการและการวางแผนการจัดการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสุพร ช่างสกุล)

หัวหน้าภาควิชาสารัตถศึกษา

และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท

สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาคปกติ

ภาคผนวก ค

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ผู้สอน โรงเรียน.....

เนื่องด้วย นายรุจิกร จันทะโร รหัสนักศึกษา 4892020 กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการพัฒนามนุษย์และสังคม ภาคปกติ สังกัดภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครู ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่” การวิจัยเรื่องนี้จะสมบูรณ์ได้ขึ้นอยู่กับความกรุณาของท่านและท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อ

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีและขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านให้มา ไม่มีผลทางด้านวินัย ถือเป็นความลับและไม่มีผลต่อการรับราชการของท่านแต่อย่างใด ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงล่วงหน้า ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายรุจิกร จันทะโร)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนามนุษย์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ภาคผนวก ง

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษา : โรงเรียนขนาดใหญ่

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิทยฐานะ ระดับช่วงชั้นที่สอน จำนวนวิชาที่สอน กลุ่มสาระวิชาที่สอน งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และวิธีการใช้สารสนเทศ ด้านการเรียนการสอนของครู โดยแยกเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ความต้องการในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครู โดยแยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของครู โดยแยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริง

ชื่อโรงเรียน :

- [] โรงเรียนวัดเทพชุมนุม
 [] โรงเรียนบ้านคลองหะ (ทวิรัตน์ราษฎร์บำรุง)
 [] โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร
 [] โรงเรียนบ้านเขาพระ
 [] โรงเรียนบ้านควนเนียง
 [] โรงเรียนวัดโคกเมมา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ.

- [] ชาย [] หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพ

- [] โสด [] สมรส [] แยกกันอยู่/หย่าร้าง

4. วุฒิทางการศึกษา

- [] ต่ำกว่าปริญญาตรี [] ปริญญาตรี
 [] ปริญญาโท [] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี

6. วิชฐานะปัจจุบัน

- [] ไม่มี [] ครูชำนาญการ
 [] ครูชำนาญการพิเศษ [] ครูเชี่ยวชาญ
 [] ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

7. ระดับช่วงชั้นที่สอน

ช่วงชั้นที่ 1

ช่วงชั้นที่ 2

8. จำนวนวิชาที่สอน.....วิชา

9. กลุ่มวิชาที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาไทย

คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สุขศึกษาและพลศึกษา

ศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ภาษาต่างประเทศ

10. จำนวนชั่วโมงที่สอน.....ชั่วโมง

11. งาน/หน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอน

มี (โปรดระบุ).....

ไม่มี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

5	หมายถึง	มีการใช้ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการใช้ มาก
3	หมายถึง	มีการใช้ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการใช้ น้อย
1	หมายถึง	มีการใช้ น้อยที่สุดหรือไม่มีการใช้

1. ท่านใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

ประเภทสารสนเทศ	ระดับการใช้จริง				
	5	4	3	2	1
1. ประเภทสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือเรียน					
1.2 หนังสืออ่านประกอบ					
1.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม					
1.4 หนังสืออ้างอิงเป็นพจนานุกรม					
1.5 เอกสารคำสอน					
1.6 เอกสารประชุมทางวิชาการ					
1.7 หนังสือคู่มือหลักสูตร					
1.8 หนังสือพิมพ์					
1.9 วารสาร					
1.10 จุลสาร					
1.11 สารคดี					
1.12 นวนิยาย					
1.13 เรื่องสั้น					
1.14 ผลงานการวิจัย					
1.15 กฤตภาค (ข่าวตลกปะ)					

ประเภทสารสนเทศ	ระดับการใช้จริง				
	5	4	3	2	1
2. ประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์					
2.1 รูปภาพ					
2.2 แผนภูมิ					
2.3 แผนภาพ					
2.4 แผนสถิติ					
2.5 ภาพโฆษณา					
2.6 แผนที่					
2.7 สไลด์					
2.8 ฟิล์มสตริป					
2.9 แผ่นโปร่งใส					
2.10 วัสดุย่อส่วน					
2.11 ภาพยนตร์					
2.12 วิดิทัศน์					
2.13 วัสดุบันทึกเสียง					
2.14 ลูกโลก					
2.15 หุ่นจำลอง					
3. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์					
3.1 ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์					
3.2 อินเทอร์เน็ต					
3.3 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL)					
3.4 รายการวิทยุ					
3.5 โทรสาร					
3.6 สื่อผสม (MULTIMEDIA)					
3.7 เคมเบิลทีวี					

2. ท่านใช้แหล่งสารสนเทศต่อไปนี้เพื่อประกอบการสอนในระดับใด

แหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้จริง				
	5	4	3	2	1
1. แหล่งสารสนเทศบุคคล					
1.1 เพื่อนร่วมงาน					
1.2 สมาชิกในครอบครัว					
2. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน					
2.1 วิทยุ					
2.2 โทรทัศน์					
2.3 หนังสือพิมพ์					
2.4 นิตยสาร					
2.5 วารสาร					
3. แหล่งสถาบันบริการสารสนเทศ					
3.1 ห้องสมุดโรงเรียน					
3.2 ห้องสมุดประชาชน					
3.3 หอสมุดมหาวิทยาลัย					
3.4 หอสมุดแห่งชาติ					
3.5 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ					
3.6 สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ					
3.7 ส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ					
3.8 สำนักงานสถิติแห่งชาติ					
3.9 ร้านจำหน่ายหนังสือ					
3.10 สารสนเทศส่วนตัว					
3.11 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

3. ส่วนใหญ่ท่านมีวิธีการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนดังต่อไปนี้ในระดับใด

วิธีการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้จริง				
	5	4	3	2	1
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน					
1. เสนอสารสนเทศแล้วสรุปให้นักเรียนฟัง					
2. เสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียนสรุป					
3. เสนอสารสนเทศแล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ					
4. เสนอสารสนเทศแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามให้ครูตอบ					
ขั้นดำเนินการสอน					
5. ใช้สารสนเทศเสนอเนื้อหาของบทเรียน					
6. ใช้สารสนเทศเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากบทเรียน					
7. ใช้สารสนเทศเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือบรรยายบทเรียน					
ขั้นสรุปและประเมินผล					
8. ใช้สารสนเทศสรุปเนื้อหาบทเรียน					
9. ใช้สารสนเทศเพื่อกำหนดคำถามสำหรับประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียน					
10. ใช้สารสนเทศเพื่อเป็นหลักในการเฉลย					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

5	หมายถึง	มีความต้องการใช้มากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการใช้มาก
3	หมายถึง	มีความต้องการใช้ปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการใช้น้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการใช้น้อยที่สุดหรือไม่ต้องการใช้

1. ท่านต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

ประเภทสารสนเทศ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ประเภทสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือเรียน					
1.2 หนังสืออ่านประกอบ					
1.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม					
1.4 หนังสืออ้างอิงเป็นพจนานุกรม					
1.5 เอกสารคำสอน					
1.6 เอกสารประชุมทางวิชาการ					
1.7 หนังสือคู่มือหลักสูตร					
1.8 หนังสือพิมพ์					
1.9 วารสาร					
1.10 จุลสาร					
1.11 สารคดี					
1.12 นวนิยาย					
1.13 เรื่องสั้น					
1.14 ผลงานการวิจัย					
1.15 กฤตภาค (ข่าวตลกปะ)					

ประเภทสารสนเทศ	ระดับความต้องการใช้				
	5	4	3	2	1
2. ประเภทสิ่งไม่มีตีพิมพ์					
2.1 รูปภาพ					
2.2 แผนภูมิ					
2.3 แผนภาพ					
2.4 แผนสถิติ					
2.5 ภาพโฆษณา					
2.6 แผนที่					
2.7 สไลด์					
2.8 फिल्मสตริป					
2.9 แผ่นโปรงใส					
2.10 วัสดุย่อส่วน					
2.11 ภาพยนตร์					
2.12 วิดิทัศน์					
2.13 วัสดุบันทึกเสียง					
2.14 ลูกโลก					
2.15 หุ่นจำลอง					
3. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์					
3.1 ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์					
3.2 อินเทอร์เน็ต					
3.3 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL)					
3.4 รายการวิทยุ					
3.5 โทรสาร					
3.6 สื่อผสม (MULTIMEDIA)					
3.7 เคมเบิลทีวี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

5	หมายถึง	มีระดับปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับปัญหามาก
3	หมายถึง	มีระดับปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับปัญหาน้อย
1	หมายถึง	มีระดับปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

1. ท่านประสบปัญหาจากการใช้สารสนเทศด้านการเรียนการสอนต่อไปนี้ในระดับใด

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
ปัญหาที่เกิดจากประเภทสารสนเทศ					
1. สารสนเทศมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน					
2. สารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย					
3. สารสนเทศที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
4. สารสนเทศที่มีอยู่ขาดความต่อเนื่อง					
5. การจัดหาสารสนเทศเพื่อให้บริการสารสนเทศใหม่ล่าช้า					
ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ					
<u>แหล่งสารสนเทศในโรงเรียน</u>					
6. สารสนเทศที่มีบริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ					
7. สารสนเทศไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ต้องการ					
8. แหล่งสารสนเทศขาดเครื่องมือช่วยค้น					
<u>แหล่งสารสนเทศนอกโรงเรียน</u>					
9. แหล่งสารสนเทศอยู่ไกล					
10. ไม่สะดวกในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ					
11. ไม่มีสารสนเทศบริการเพียงพอ					
12. สารสนเทศไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ต้องการ					
13. แหล่งสารสนเทศขาดเครื่องมือช่วยค้น					

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล					
14. บรรณารักษ์ห้องสมุดมีความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะ ไม่เพียงพอ					
15. ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชามีน้อย					
16. ไม่สามารถเข้าถึงตัวผู้ที่มีสารสนเทศที่ต้องการ					
17. ไม่สะดวกในการติดต่อ					
ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้สารสนเทศ					
18. ไม่มีเวลาเตรียมการสอนโดยใช้สารสนเทศที่ นอกเหนือจากหนังสือเรียน					
19. ไม่มีเวลาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม					
20. ต้องใช้เวลามากในการสอนโดยใช้สารสนเทศ					
21. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจาก บริการที่ทางโรงเรียนได้จัดให้					
22. สารสนเทศที่โรงเรียนจัดให้ไม่ตรงกับความต้องการ					
23. ไม่ทราบวิธีค้นหาสารสนเทศ					
24. อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(แนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการเรียนการสอนของคุณ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายรุจิกร จันทะโร	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	4892020	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้	2546

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่ง	แผนก/ฝ่าย	สถานที่ทำงาน
หัวหน้าหน่วยพัฒนาองค์กร	แผนกพัฒนาองค์กร	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)
รักษาการผู้จัดการแผนกพัฒนาองค์กร	ฝ่ายพัฒนาองค์กร	